

Select bibliography: primary sources, general surveys and secondary works arranged by part

Note on alphabetisation: the order of works listed below follows the Scandinavian alphabet, with æ/ä, ø/o and å coming at the end of the alphabet.

Abbreviations: The only abbreviation used in this bibliography is the commonly occurring KLM which stands for *Kulturhistorisk leksikon for nordisk middelalder*.

I The geography and prehistory of Scandinavia

Primary sources

Jacobsen, L. and E. Moltke (eds.), *Danmarks runeindskrifter*, København, 1941–2.

Krause, W. and H. Jankuhn (eds.), *Die Runeninschriften im älteren Futhark*, Göttingen, 1966.

General surveys

Abrahamsen, J. et al., *Naturgeografisk indelning av Norden*, Helsingfors, 1977.

Fredén, C. (ed.), *National Atlas of Sweden: Geology*, Stockholm, 1994.

Haugen, E., *The Scandinavian Languages. An Introduction to their History*, London, 1976.

Hedeager, L., *Danernes land. Fra ca. år 200 f.Kr. – 700 e.Kr.*, O. Olsen (ed.), *Gyldendal og Politikens Danmarkshistorie*, 2, København, 1988.

Danmarks jernalder: Mellom stamme og stat, Århus, 1990.

Iron Age Societies: From Tribe to State in Northern Europe, Oxford, 1992.

Jensen, J., *I begyndelsen: Fra de ældste tider til ca. år 200 f.Kr.*, O. Olsen (ed.) *Gyldendal og Politikens Danmarkshistorie*, 1, København, 1992.

Lillehammer, A., *Fra jeger til bonde – inntil 800 e.Kr.*, K. Helle (ed.), *Aschehougs Norgeshistorie*, 1, Oslo, 1994.

Lockwood, W. B., *Indo-European Philology*, 3rd printing, London, 1977.

Magnus, B. and B. Myhre, *Forhistorien: Fra jegergrupper til høvdingsamfunn*, K. Mykland (ed.), *Norges historie*, 1, Oslo, 1976.

Molde, B. and A. Karker (eds.), *Språkene i Norden*, Oslo, 1983.

Nielsen, H. F., *The Germanic Languages. Origins and Early Dialectal Interrelations*, Tuscaloosa, 1989.

The Nordic Environment – Present State, Trends and Threats, Nordic Council of Ministers, Nord, 12, Copenhagen, 1993.

Select Bibliography

- Norrbäck, N. (ed.), *Finlands historia*, 1, Helsingfors 1993.
 Sawyer, P., 'Da Danmark blev Danmark', in O. Olsen (ed.), *Gyldendal og Politikens Danmarkshistorie*, 3, København, 1988.
 Sjöberg, B. (ed.), *National Atlas of Sweden: Sea and Coast*, Stockholm, 1992.
 Somme, A. (ed.), *A Geography of Norden*, Oslo, 1960.

Secondary works

- Ambrosiani, B., 'Background to the boat graves of the Mälaren valley', in J. P. Lam and H. Å. Nordström (eds.), *Vendel Period Studies, Statens Historiska Museum Studies*, 2, Stockholm, 1983.
 Antonsen, E. H., *A Concise Grammar of Older Runic Inscriptions*, Tübingen, 1975.
 Barnes, M., 'Norse in the British Isles', in A. Faulkes and R. Perkins (eds.), *Viking Revaluations*, London, 1992.
 'How "common" was Common Scandinavian?', in K. G. Goblirsch et al. (eds.), *Germanic Studies in Honor of Anatoly Liberman*, NOWELE, 31/32, Odense, 1997.
 Baudou, E., *Norrlands Forntid – ett historiskt perspektiv*, Wiken, 1992.
 Bencard, M. and L. Bender Jørgensen, *Ribe Excavations 1970–76*, 4, Esbjerg, 1990.
 Bertelsen, R., *Lofoten og Vesterålens historie fra den eldste tida til ca. 1500 e.Kr.*, Tromsø, 1984.
 Bjørge, T. et al., 'Arkeologiske undersøkelser i Nyset-Steggjavassdragene 1981–1987', *Arkeologiske rapporter fra Historisk Museum, Universitetet i Bergen*, 16, Bergen, 1993.
 Björhem, N. and V. Säfvestad, *Fosie IV: Bebyggelsen under brons- och järnålder*, Malmö, 1993.
 Blehr, O., 'Traditional reindeer hunting and social change in the local communities surrounding Hardangervidda', *Norwegian Archaeological Review*, 6:2, 1973.
 Borg, K. et al., *Eketorp: Fortification and Settlement on Öland/Sweden. The Monument*, Stockholm, 1976.
 Callmer, J., 'Interaction between ethnical groups in the Baltic region in the Late Iron Age', in B. Hårdh and B. Wyszomirska-Werbart (eds.), *Contacts across the Baltic Sea*, Lund, 1992.
 Carlsson, D., *Kulturlandskapets utveckling på Gotland: En studie av jordbruks- och bebyggelsesförändringar under järnåldern*, Visby, 1979.
 Carver, M. (ed.), *The Age of Sutton Hoo*, Woodbridge, 1992.
 Christophersen, A., 'Kjøpe, selge, bytte, gi: Vareutveksling og byoppkomst i Norge ca. 800–1000, en modell', in A. Andrén (ed.), *Medeltidens födelse*, Lund, 1989.
 Fabeck, C. and J. Ringtvedt (eds.), *Samfundsorganisation og regional variation: Norden i romersk jernalder og folkevandringstid*, Århus, 1991.
 Farbrege, O., L. Gustafson and L. F. Steinvik, 'Undersøkelser på Heglesvollen: Tidlig jernproduksjon i Trøndelag', *Viking*, 48, 1985.
 Fenger, O., 'Fra stammeret til statbegreb', in P. Mortensen and B. M. Rasmussen (eds.), *Fra stamme til stat i Danmark*, 2: *Høvdingesamfund og kongemagt*, Århus, 1991.
 Grønvik, O., *Runene på Tunesteinen*, Oslo, 1981.
 Hansen, U. L., *Römischer Import im Norden*, København, 1987.
 Hedeager, L. and H. Tvarnø, 'Romerne og germanerne', in S. Mørch (ed.), *Det Europeiske Hus*, 2, København, 1991.

Secondary works, Part I

- Hedeager, L., 'Europe in the Migration Period: The formation of a political mentality', in F. Theuvs (ed.), *Ritual and Power from Late Antiquity to the Early Middle Ages*, Leiden, 1997.
- Henriksen, C. and J. van der Auwera, 'The Germanic languages', in E. König, and J. van der Auwera (eds.), *The Germanic Languages*, London, 1994.
- Hesjedal, A. et al., *Arkeologi på Slettnes: Dokumentasjon av 11.000 års bosetning*, Tromsø, 1996.
- Hines, J., 'Tidlig kontakt over Nordsjøen, og de bakenforliggende årsaker', in J. F. Krøger and H. R. Naley, (eds.), *Nordsjøen: Handel, religion og politikk. Karmøyseminaret 94/95*, Stavanger, 1996.
- Hjärthner-Holdar, E., *Järnets och järnmetallurgins introduktion i Sverige*, Uppsala, 1993.
- Hodges, R., 'Charlemagne's elephant and the beginning of commodisation in Europe', *Acta Archaeologica*, 59, 1989.
- Hvass, S. and B. Storgaard (eds.), *Da klinger i muld . . . 25 års arkæologi i Danmark*, Århus, 1993.
- Jacobsen, H. and J. H. Larsen, *Dokkfløys historie: Dokkfløy fra istid til kraftmagasin*, Lillehammer, 1992.
- Jensen, S., *Ribes Vikinger*, Ribe, 1991.
- Johansen, O. S., *Synspunkter på jernalderens jordbruksamfunn i Nord-Norge*, Tromsø, 1990.
- Johansen, O. S. and T. Søbstad, 'De nordnorske tunanleggene fra jernalderen', *Viking*, 41, 1977.
- Jørgensen, A. Nørgård and B. L. Clausen (eds.), *Military Aspects of Scandinavian Society in a European Perspective, AD 1–1300. Publications from The National Museum, Studies in Archaeology & History*, 2, Copenhagen, 1997.
- Kleppe, E. J., 'Archaeological material and ethnic identification: A study of Lappish material from Varanger, Norway', *Norwegian Archaeological Review*, 10:1–2, 1977.
- Liedgren, L., *Hus och gård i Hälsingland: En studie av agrar bebyggelse och bebyggelsesutveckling i norra Hälsingland Kr.f.–600 e.Kr.*, Umeå, 1992.
- Lindquist, A.-K. and P. H. Ramqvist, *Gene: En stormannsgård från äldre järnålder i Mellom Norrland*, Umeå, 1993.
- Lindquist, S.-O., 'The development of the agrarian landscape on Gotland during the early Iron Age', *Norwegian Archaeological Review*, 7:1, 1974.
- Lundström, A. (ed.), *Thirteen Studies on Helgö, The Museum of Antiquities, Stockholm Studies*, 7, Stockholm, 1988.
- Løken, T., 'Bygg fra fortiden: Forsand i Rogaland. Bebyggelsessentrum gjennom 2000 år', *Ams-Småtrykk*, 21, Stavanger, 1988.
- Magnus, B., 'Fisker eller bonde? Undersøkelser av hustufter på ytterkysten', *Viking*, 38, 1974.
- 'Iron Age exploitation and high mountain resources in Sogn', *Norwegian Archaeological Review*, 19:1, 1986.
- Magnus, B. and B. Myhre, 'The concept "Immigration" in archaeological contexts illustrated by examples from west Norwegian and north Norwegian early Iron Age', *Norwegian Archaeological Review*, 5:1, 1972.
- Magnusson, G., 'Lågteknisk järnhandtering i Jämtlands län', *Jernkontorets Bergshistoriska Skriftserie*, 22, Stockholm, 1986.
- Mortensen, P. and B. M. Rasmussen (eds.), *Fra stamme til stat i Danmark*, 1–2. Århus, 1988–91.
- Mulk, I.-M., *Sirkas: ett samiskt fångstamhälle i förändring Kr.f.–1600. e.Kr.*, Umeå, 1994.

Select Bibliography

- Munch, G. Stamsø, 'Hus og hall: En høvdinggård på Borg i Lofoten', in G. Steinsland (ed.), *Nordisk hedendom: et symposium*, Odense, 1991.
- Myhre, B., 'Beregning av folketall på Jæren i yngre romertid og folkevandringstid', in G. Olafsson (ed.), *Hus, gård och bebyggelse*, Reykjavík, 1983.
- 'Boathouses as indicators of political organization', *Norwegian Archaeological Review*, 18:1–2, 1985.
- 'Chieftains' graves and chiefdom territories in South Norway in the Migration Period', *Studien zur Sachsenforschung*, 6, 1987.
- 'The beginning of the Viking Age – some current archaeological problems', in A. Faulkes and R. Perkins (eds.), *Viking Revaluations*, London, 1993.
- 'Rogaland forut for Hafsrfjordslaget', in *Rikssamlingen og Harald Hårfagre: Historisk seminar på Karmøy 10. og 11. juni 1993*, Karmøy, 1993.
- Natur- og kulturlandskapet i planleggingen*, 1, *Regioninndeling av landskap*, Nordisk Ministerråd, Miljørapport 3, 1987.
- Newman, S., 'Beowulf and the East Anglian royal pedigree', in M. Carver (ed.), *The Age of Sutton Hoo*, Woodbridge, 1992.
- Nielsen, H. F., 'On the dialectal split of Ingveonic West Germanic from the early runic language of Scandinavia', in K. Düwel (ed.), *Runische Schriftkultur in kontinental-skandinavischer und -angelsächsischer Wechselbeziehung*, Berlin, 1994.
- Näsman, U., 'Om fjärrhandel i Sydskandinaviens yngre järnålder', *Hikuin*, 16, 1990.
- Näsman, U. and J. Lund, *Folkevandringstiden i Norden: En krisetid mellem ældre og yngre jernalder*, Århus, 1988.
- Odner, K., 'Finner og Terfinner: Etniske prosesser i nordre Fenno-Scandinavia', *Occasional Papers in Social Anthropology*, 9, Oslo, 1983.
- 'Ethnicity and traditions in northern Fenno-Scandinavia', *Acta Borealia*, 2, 1992.
- Olsen, B., *Bosetning og samfunn i Finnmarks forhistorie*, Oslo, 1994.
- 'Comments on Saami (Lapps), Finns and Scandinavians in history and prehistory', *Norwegian Archaeological Review*, 18, 1985.
- Page, R. I., 'New runic finds in England', in *Runor och runinskrifter*, *Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien. Konferenser*, 15, Stockholm, 1987.
- Ramqvist, P. H., *Gene: On the Origin, Function and Development of Sedentary Iron Age Settlement in Northern Sweden*, Umeå, 1983.
- Renfrew, C., *Archaeology and Language. The Puzzle of Indo-European Origins*, 2nd edn, London, 1989.
- Resi, H. Gjøstein (ed.), *Produksjon og samfunn: Om erverv, spesialisering og bosetning i Norden i 1. årtusen e.Kr.*, Oslo, 1995.
- Sammalahti, P., 'A linguist looks at Saami prehistory', *Acta Borealia*, 2, 1989.
- Sawyer, P., *När Sverige blev Sverige*, *Occasional Papers on Medieval Topics*, 5, Alingsås, 1981.
- Simensen, E., 'Språkkontakt over landegrener', *Collegium Medievale*, 7, 1994:1.
- Skre, D., 'Raknehaugen', *Viking*, 60 (1997), pp. 7–42.
- Skånland, V., 'J. Svennung: "Scadinavia und Scandia"', *Maal og Minne*, 1968.
- Steuer, H., 'Helm und Ringschwert: Prunkbewaffnung und Rangabzeichen germanischer Krieger', *Studien zur Sachsenforschung*, 6, 1987.
- Storli, I., *Stallo-boplasser: Spor etter de første fjellsamer?* Oslo, 1993.
- Svennung, J., *Scadinavia und Scandia: Lateinisch-nordische Namenstudien*, *Acta Societatis Litterarum Humaniorum Regiae Upsaliensis*, 44:1, Uppsala, 1963.

Primary sources, Part II

- Syrett, M., *The Unaccented Vowels of Proto-Norse*, NOWELE Supplement, 11, Odense, 1994.
- Tesch, S., *Houses, Farmsteads, and long-term Change: A Regional Study of Prehistoric Settlements in the Köpinge Area*, in *Skåne, Southern Sweden*, Uppsala, 1993.
- Widgren, M., *Settlement and Farming Systems in the Early Iron Age: A Study of Fossil Agrarian Landscapes in Östergötland, Sweden*, Stockholm, 1983.
- Wik, B., *Helgelands historie*, 1, Mosjøen, 1985.
- Zachrisson, I., 'Comments on Saamis (Lapps), Finns and Scandinavians in history and prehistory', *Norwegian Archaeological Review*, 18:1–2, 1985.
- Zachrisson, I. et al., *Möten i gränsland: Samer och germaner i Mellanskandinavien*, Stockholm, 1997.

II From vikings to kings

Primary sources

- Aðalbjarnarson, B. (ed.), *Heimskringla*, 1–2, Íslenzk fornrit, 26–7, Reykjavík, 1979.
- Alcuin, 'De Vita S. Willibrordi', in Ph. Jaffé (ed.), *Monumenta Alcuiniana*, Bibl. VI, Berlin, 1873.
- Bauer, A. (ed.), *Heinrich von Livland: Livländische Chronik, Ausgewählte Quellen zur deutschen Geschichte des Mittelalters*, 24, Darmstadt, 1975.
- Bauer, A. and R. Rau (eds.), *Quellen zur Geschichte der sächsischen Kaiserzeit*, Darmstadt, 1971.
- Campbell, A. (ed.), *Encomium Emmae reginae*, Royal Historical Society, Camden, 3rd Ser. 72, London, 1949.
- Einarsson, B. (ed.), *Fagrskinna, Íslenzk fornrit*, 29, Reykjavík, 1985.
- Evans, D. A. H. (ed.), *Hávamál*, London, 1986.
- Faulkes, A. (transl.), *Snorri Sturluson: Edda*, London, 1987.
- Gertz, M. Cl. (ed.), *Vitae Danorum Sanctorum*, 1, København, 1908.
- (ed.), *Scriptores minores historiae Danicae medii aevi*, 1–2, København, 1918–22.
- Graham-Campbell, J., *Viking Artefacts: A Select Catalogue*, London, 1980.
- Jónsson, F. (ed.), *Den norsk-islandske Skjaldedigtning*, A:1–2, B:1–2, København, 1912–15.
- Keyser, R. and P. A. Munch (eds.), *Norges gamle Love indtil 1387*, 1, Christiania, 1846.
- Lindqvist, S., *Gotlands Bildsteine*, 1–2, Stockholm, 1941–2.
- Lund, N. (ed.), *Two Voyagers at the Court of King Alfred: The Ventures of Ohthere and Wulfstan*, York, 1984.
- Pálsson, H. (ed.), *Völuspá*, Edinburgh, 1996.
- Rau, R. (ed.), *Quellen zur Karolingischen Reichsgeschichte*, 1–3, Darmstadt, 1968–9.
- Rydberg, O. S. (ed.), *Sveriges traktater med främmande magter*, 1, Stockholm, 1877.
- Tierney, J. J. (ed.), 'Dicuili Liber de mensura orbis terrae', *Scriptores Latini Hiberniae*, 6, Dublin, 1967.
- Trillmich, W. (ed.), *Ausgewählte Quellen zur deutschen Geschichte des Mittelalters*, 9, Darmstadt, 1966.
- (ed.), *Quellen des 9. und 11. Jahrhunderts zur Geschichte der Hamburgischen Kirche und des Reiches*, Darmstadt, 1968.
- Turville-Petre, G. (ed.), *Hervarar saga ok Heidreks*, Viking Society for Northern Research: Text series, 2, London, 1956.
- Whitelock, D. (ed.), *English Historical Documents*, 1, 2nd edn, London, 1979.

Select Bibliography

General surveys

- Andersen, P. Sveaas, *Samlingen av Norge og kristningen av landet 800–1130*, K. Mykland et al. (eds.), *Handbok i Norges historie*, 2, Bergen, 1977.
- Christensen, A. E. et al. (eds.), *Danmarks historie*, 1, København 1977.
- Crawford, B. E., *Scandinavian Scotland*, Leicester, 1987.
- Dahl, O., *Norsk historieforskning i det 19. og 20. århundre*, 4th edn, Oslo, 1990.
- de Vries, J., *Altgermanische Religionsgeschichte*, 1–2, 2nd edn, Berlin, 1956–7.
- Fenger, O., *Kirker rejses alle vegne*, O. Olsen (ed.), *Politiken og Gyldendals Danmarkshistorie*, 4, København, 1989.
- Graham-Campbell, J. (ed.), *Cultural Atlas of the Viking World*, London, 1994.
- Grønbech, V., *The Culture of the Teutons*, 1–3, Copenhagen and London, 1931.
- Hallberg, P., *Old Icelandic Poetry: Eddic Lay and Scaldic Verse*, Lincoln, Nebraska, 1975.
- Holmsen, A., *Norges historie fra de eldste tider til 1660*, 4th edn, Oslo, 1977.
- Jóhannesson, J., *Islands historie i mellomalderen: Fristatstida*, Oslo, 1969.
- KLNM, 1–22, Oslo, København, Malmö, 1956–78.
- Krag, C., *Vikingtid og rikssamling 800–1300*, K. Helle (ed.), *Aschehougs Norgeshistorie*, 2, Oslo, 1995.
- Norges historie fram til 1319*, Oslo, 2000.
- Kristjánsson, J., *Eddas and Sagas: Iceland's Medieval Literature*, Reykjavík, 1988.
- Líndal, S. (ed.), *Saga Íslands*, 1–2, Reykjavík, 1974–5.
- Moltke, E., *Runes and their Origin: Denmark and Elsewhere*, Copenhagen, 1985.
- Munch, P. A., *Det norske Folks Historie*, 1–3, Christiania, 1852–7.
- Norse Mythology: Legends of Gods and Heroes*, New York, 1954.
- Pulsiano, Ph. (ed.), *Medieval Scandinavia: An Encyclopedia*, New York and London, 1993.
- Roesdahl, E., *Viking Age Denmark*, London, 1982.
- The Vikings*, London, 1992.
- Rosén, J., *Svensk historia*, 1, Stockholm, 1962.
- Sawyer, P., *Da Danmark blev Danmark*, O. Olsen (ed.) *Gyldendal og Politikens Danmarkshistorie*, 3, København, 1988.
- Sawyer, B. and P., *Medieval Scandinavia: From Conversion to Reformation*, *The Nordic Series*, 17, Minneapolis, 1993.
- See, K. von, *Skaldendichtung: Eine Einführung*, München and Zürich, 1980.
- Steinsland, G. and P. Meulengracht Sørensen, *Menneske og makter i vikingenes verden*, Oslo, 1994.
- Ström, F., *Nordisk hedendom: Tro och sed i förkristen tid*, 2nd edn, Göteborg, 1985.
- Sørensen, P. Meulengracht, *Sagas and Society: An Introduction to Old Norse Literature*, Odense, 1993.
- Turville-Petre, E. O. G., *Myth and Religion of the North: The Religion of Ancient Scandinavia*, 2nd edn, Westport, 1975.
- Scaldic Poetry*, Oxford, 1976.
- Wainwright, F. T., *The Northern Isles*, London, 1962.
- Wilson, D. M., *Vikingatidens konst i Sverige, Signums svenska konsthistoria*, 2, Lund, 1994.
- Wilson, D. M. and O. Klindt-Jensen, *Viking Art*, London, 1966, repr. 1980.
- Wood, I., *The Merovingian Kingdoms 450–751*, London, 1994.

Secondary works, Part II

Secondary works

- Aðalsteinsson, S., 'Blóðflokkar og menning Íslendinga', *Saga*, 30, 1992.
- Ahnlund, N., 'Vreta klostets äldsta donatorer', *Historisk tidskrift*, 65, Stockholm, 1945.
- 'Den nationella och folkliga Erikskulten', in B. Thordeman (ed.), *Erik den helige: Historia, kult, relikier*, Stockholm, 1954.
- Andersen, H. Hellmuth et al., *Århus Sønder vold. En byhistorisk undersøgelse*, Jysk Arkæologisk Selskabs Skrifter, 9, 1971.
- Danevirke, 1–2, *Jysk Arkæologisk Selskabs Skrifter*, 13, 1976.
- Andræ, C. G., *Kyrka och frälse i Sverige under äldre medeltid*, *Studia historica Upsaliensia*, 4, Uppsala, 1960.
- Bagge, S., 'Helgen, helt og statsbygger: Olav Tryggvason i norsk historieskrivning gjennom 700 år', in S. Supphellen (ed.), *Kongsmenn og krossmenn: Festskrift til Grethe Authén Blom*, Trondheim, 1992.
- Bailey, R., *Viking Age Sculpture in Northern England*, London, 1980.
- Bencard, M. (ed.), *Ribe excavations 1970–76*, 1–4, Ribe, 1976–1991.
- Benediktsson, Hr., 'The vowel system of Icelandic: a survey of its history', *Word*, 15, 1959.
- 'Íslandsk språk', *KLNM*, 7, 1962.
- Beskow, P., 'Runor och liturgi', in P. Beskow and R. Staats, *Nordens kristnande i europeisk perspektiv: tre uppsatser*, Skara, 1994.
- Birkeli, F., 'The earliest missionary activities from England to Norway', *Nottingham Mediaeval Studies* 15, 1971.
- Björge, N. et al., *Norsk utenrikspolitikkens historie*, 1, Oslo, 1995.
- Blöndal, S., 'The last exploits of Harald Sigurdsson in Greek service', *Classica et Mediaevalia*, 2, København, 1939.
- Bolin, S., 'Folkungarna: En terminologisk och historiografisk undersökning', *Scandia*, 1936.
- Breengaard, C., *Muren om Israels hus: Regnum og sacerdotium i Danmark 1050–1170*, København, 1982.
- Brink, S., 'Sockenbildningen i Sverige', in O. Ferm (ed.), *Kyrka och socken i medeltidens Sverige*, Stockholm, 1991.
- Brøgger, A. W. and H. Shetelig, *The Viking Ships: Their Ancestry and Evolution*, Oslo, 1951.
- Brøgger, A. W. et al. (eds.), *Osebergfundet*, 1–3, 5, Kristiania-Oslo, 1917–28.
- Capelle, T., 'Schiffsetzungen', *Præhistorische Zeitschrift*, 61:1, 1986.
- Christensen, A. E. et al., *Osebergdronningens grav*, Oslo, 1992.
- Collins, R., *Early Medieval Spain*, London, 1983.
- Coupland, S., 'The fortified bridges of Charles the Bald', *Journal of Medieval History*, 17, 1991.
- Crumlin-Pedersen, O., 'Aspects of Viking-Age shipbuilding in the light of the construction and trials of the Skuldelev ship-replicas Saga Siglar and Roar Ege', *Journal of Danish Archaeology*, 5, 1986.
- 'Schiffe und Schiffahrtswege im Ostseeraum während des 9.–12. Jahrhunderts', *Bericht der Römisch-Germanischen Kommission*, 69, 1988.
- 'Ship types and sizes AD 800–1200', in O. Crumlin-Pedersen (ed.), *Aspects of Maritime Scandinavia AD 200–1200*, Roskilde, 1991.
- Viking-Age Ships and Shipbuilding in Hedeby/Haithabu and Schleswig*, Schleswig and Roskilde, 1997.

Select Bibliography

- Debes, H. J., 'Færøerne og Norge: En tusindårig forbindelses begyndelse, forløb og afslutning', *Historisk Tidsskrift*, 74, Oslo, 1995.
- Einarsdóttir, Ó., 'Dateringen af Harald hårfagers død', *Historisk Tidsskrift*, 47, Oslo, 1968.
- 'Harald Dovrefostre af Sogn', *Historisk Tidsskrift*, 50, Oslo, 1971.
- Ellehøj, S., 'Olav Tryggvesons fald og Venderne', *Historisk Tidsskrift*, 11:4, København, 1953–6.
- Elsner, H., *Wiking Museum Haithabu: Schaufenster einer frühen Stadt*, Neumünster, 1989.
- EPSL (*Earth and Planetary Science Letters*), 'Express Letter: Ash layers from Iceland and the Greenland GRIP ice core correlated with oceanic and land sediments', 135, 1995.
- Faulkes, A. and R. Perkins (eds.), *Viking Revaluations: Viking Society Centenary Symposium 14–15 May 1992*, London, 1993.
- Fenton, A. and H. Pálsson (eds.), *The Northern and Western Isles in the Viking World*, Edinburgh, 1984.
- Foot, P., 'Icelandic historians and the Swedish image', in G. Dahlbäck (ed.), *Snorre Sturlasson och de isländska källorna till Sveriges historia*, Stockholm, 1993.
- Früis-Jensen, K., *Saxo Grammaticus as Latin Poet*, Rome, 1987.
- Fuglesang, S. H., 'Ikonomographie der skandinavischen Runensteine der jüngeren Wikingerzeit', in H. Roth (ed.), *Zum Problem der Deutung frühmittelalterlicher Bildinhalte*, Sigmaringen, 1986.
- 'Viking art', in Ph. Pulsiano (ed.), *Medieval Scandinavia: An Encyclopedia*, New York and London, 1993.
- Gelting, M., 'Loven i de europæiske feudalsamfund', in O. Fenger and C. R. Jansen (eds.), *Jyske lov 750 år*, Viborg, 1991.
- Graham-Campbell, J., 'From Scandinavia to the Irish Sea: Viking Art reviewed', in M. Ryan (ed.), *Ireland and Insular Art A.D. 500–1200*, Dublin, 1987.
- Gräslund, B., 'Folkvandringstidens Uppsala: Namn, myter, arkeologi och historia', in *Uppland: Upplands fornminnesförening och hembygdsförbunds årsbok*, 1933.
- 'Knut den store och sveariket: Slaget vid Helgeå i ny belysning', *Scandia*, 1986.
- Hellberg, S., 'Kring tillkomsten av Glælognskvæði', *Arkiv för nordisk filologi*, 99, 1984.
- Hellström, J. A., *Biskop och landskapsamhälle i tidlig svensk medeltid*, Stockholm, 1971.
- Hemmingsen, L., 'By Words of Mouth: The Origin of Danish Legendary History', unpublished doctoral thesis, København, 1996.
- Hermans-Auðardóttir, M., 'Islands tidiga bosättning', unpublished doctoral thesis, Umeå, 1989. A condensation is given in *Norwegian Archaeological Review*, 24:1, 1991, where the thesis is discussed.
- Hermanson, L., *Släkt, vänner och makt. En studie i elitens politiska kultur i 1100-talets Danmark, Avhandlingar från Historiska institutionen, Göteborgs universitet*, 24, Göteborg, 2000. With an English summary.
- Hines, J., *The Scandinavian Character of Anglian England in the pre-Viking Period*, BAR British Series, 124, Oxford, 1984.
- 'The Scandinavian character of Anglian England: an update', in M. O. H. Carver (ed.), *The Age of Sutton Hoo*, Woodbridge, 1992.
- Holm, P., 'Ireland, Norse in', in Ph. Pulsiano (ed.), *Medieval Scandinavia: an Encyclopedia*, New York, 1993.
- Holmsen, A., *Nye studier i gammel historie*, Oslo, 1976.
- Hvass, S., 'Wikingerzeitliche Siedlungen in Vorbasse', *Offa*, 41, 1984.

Secondary works, Part II

- Hägg, I., *Die Tracht*, in G. Arwidsson (ed.), *Birka*, II:2, Stockholm, 1996.
- Ingstad, A. S., *The Norse Discovery of America*, 1–2, Oslo, 1977–85.
- Ingstad, A. S. and H., *Oppdagelsen av det nye landet*, Oslo, 1996.
- Iversen, M. (ed.), *Mammen: Grav, kunst og samfund i vikingetid*, Århus, 1991.
- Jacobsson, B., 'Utgrävningen av borgen Trelleborg, Skåne', in G. Fellows-Jensen and N. Lund (eds.), *Fjortende tvärfaglige vikingesymposium*, København, 1995.
- Jansson, I., 'Warfare, trade or colonisation? Some general remarks on the eastern expansion of the Scandinavians in the Viking period', in P. Hansson (ed.), *The Rural Viking in Russia and Sweden*, Örebro, 1997.
- Jansson, S. F. B., *Runes in Sweden*, Stockholm, 1987.
- Jensen, J. Steen (ed.), *Tusindtallets danske mønter: Danish Coins from the Eleventh Century in The Royal Collections of Coins and Medals*, København, 1995.
- Jørgensen, A. Nørregaard, 'Nye undersøgelser af Kanhavekanalen på Samsø', *Marinarkæologisk Nyhedsbrev fra Roskilde*, Roskilde, 1995.
- Kermode, P. M. C., *Manx Crosses. With an Introduction by David M. Wilson*, 1st edn 1906, 2nd edn Angus, 1994.
- Koht, H., 'Sagaernes opfatning av vor gamle historie', *Historisk Tidsskrift*, 5:2, Oslo, 1914.
- Harald Hårfagre og rikssamlinga*, Oslo, 1955.
- Krag, C., 'Norge som odel i Harald Hårfagres ætt', *Historisk Tidsskrift*, 68, Oslo, 1989.
- 'Vestfold som utgangspunkt for den norske rikssamlingen', *Collegium Medievale*, 3, 1990.
- Kramer, W., 'Ein hölzernes Sperrwerk in der grossen Breite der Schlei als Teil des Danewerk-Baues von 737 n.Chr.Geb.', *Archäologische Nachrichten aus Schleswig-Holstein*, Heft 3, Schleswig, 1992.
- Krogh, K. J., 'The royal Viking-Age monuments in Jelling in the light of recent archaeological excavations', *Acta Archaeologica*, 53, 1982.
- Krogh, K. J., *Gaaden om Kong Gorms Grav*, København, 1993.
- Krogh, K. J. and O. Olsen, 'From paganism to Christianity', in S. Hvass and B. Storgaard (eds.), *Digging into the Past: 25 Years of Archaeology in Denmark*, Copenhagen, 1993.
- Krøger, J. F. and H. R. Naley (eds.), *Nordsjøen: Handel, religion og politikk. Karmøyseminaret 94/95*, Stavanger, 1996.
- Lindkvist, T., *Plundring, skatter och den feodala statens framväxt: Organisatoriska tendenser i Sverige under övergången från vikingatid till tidig medeltid*, *Opuscula historica Upsaliensia*, 1, Uppsala, 1990.
- Lund, N., 'Cnut's Danish kingdom', in A. Rumble (ed.), *The Reign of Cnut*, London, 1994.
- Lönnroth, E., *Statsmakt och statsfinans i det medeltida Sverige: Studier över skatteväsen och länsförvaltning*, Göteborg, 1940.
- 'De äkta folkungarnas program', *Humanistiska vetenskapssamfundet i Uppsala: Årsbok*, 1944.
- 'The Vinland problem', *Scandinavian Journal of History*, 21, 1996.
- Malmer, B., *The Sigtuna Coinage c. 995–1005, Commentationes de nummis saeculorum IX–XI in Suecica repertis*, Nova series, 4, Stockholm and London, 1989.
- Margeson, S., 'The Volsung legend in medieval art', in F. G. Andersen et al. (eds.), *Medieval Iconography and Narrative: A Symposium*, Odense, 1980.
- Mikander, K. (ed.), *Kring korstågen till Finland*, Helsingfors, 1968.
- Moberg, O., *Olav Haraldsson, Knut den store och Sverige*, Lund, 1941.

Select Bibliography

- Munch, G. Stamsø, 'Hus og hall: En høvdinggård på Borg i Lofoten', in G. Steinsland et al. (eds.), *Nordisk hedendom: Et symposium*, Odense, 1991.
- Müller-Wille, M., 'Frühmittelalterliche Prunkgräber im südlichen Skandinavien', *Bonner Jahrbücher*, 178, 1978.
- Nilsson, B. (ed.), *Kristnandet i Sverige: Gamla källor och nya perspektiv, Projektet Sveriges kristnande: Publikationer*, 5, Uppsala, 1997.
- Nylén, E. and J. P. Lamm, *Stones, Ships and Symbols*, Stockholm, 1988.
- Nørlund, P., *Trelleborg*, København, 1948.
- Odén, B., *Lauritz Weibull och forskarsamhället*, Lund, 1975.
- Ólafsson, G. (ed.), *Hus, gård och bebyggelse*, Reykjavík, 1983.
- Olsen, O., *Hørg, hov og kirke: Historiske og arkæologiske vikingetidsstudier*, København, 1966.
- Olsen, O. and O. Crumlin-Pedersen, *Five Viking Ships from Roskilde Fjord*, København, 1978.
- Olsen, O. et al., *Fyrkat: En jysk vikingeborg*, 1–2, København, 1976–7.
- Page, R. I., 'A most vile people', *The Dorothea Coke Memorial Lecture in Northern Studies*, London, 1986.
- Palme, S. U., 'Hövitsmän och husabymän', *Scandia*, 1958.
- Poole, R., *Viking Poems on War and Peace: A Study in Scaldic Narrative*, Toronto, Buffalo and London, 1991.
- Rahmqvist, S., 'Gamla Uppsala by – Upplands största', in *Från Östra Aros till Uppsala: En samling uppsatser kring det medeltida Uppsala, Uppsala stads historia*, 1, Uppsala, 1986.
- Roesdahl, E., 'Fra vikingegrav til Valhal', in T. Kisbye and E. Roesdahl (eds.), *Beretning fra det andet tværfaglige vikingesymposium*, Højbjerg, 1983.
- 'The Danish geometrical Viking fortresses and their context', in *Anglo-Norman Studies*, 9, *Proceedings of the Battle Conference 1986*, 1987.
- 'Prestige, display and monuments in Viking Age Scandinavia', in H. Galinié (ed.), *Les Mondes Normands, VIIIe–XIIe s.*, Caen, 1989.
- 'Dendrochronology and Viking studies in Denmark, with a note on the beginning of the Viking Age', in B. Ambrosiani and H. Clarke (eds.), *The Twelfth Viking Congress, Birka Studies*, 3, Stockholm, 1994.
- Roesdahl, E. and P. Meulengracht Sørensen (eds.), *The Waking of Agantyr: The Scandinavian Past in European Culture*, Århus, 1996.
- Roesdahl, E. and D. M. Wilson (eds.), *From Viking to Crusader: The Scandinavians and Europe 800–1200*, Copenhagen 1992, New York 1992.
- Ross, M. Clunies, *Prolonged Echoes: Old Norse Myth in Medieval Icelandic Society*, 1: *The Myths*, Odense, 1994.
- Sawyer, P., 'The Scandinavian background', in J. Cooper (ed.), *The Battle of Maldon: Fiction and Fact*, London, 1993.
- The Making of Sweden, Occasional Papers in Medieval History*, 1, Alingsås, 1988.
- 'Knut, Sweden, och Sigtuna', in S. Tesch (ed.), *Avstamp - för en ny Sigtunaforskning*, Sigtuna, 1989.
- Schietzel, K., 'Die Baubefunde in Haithabu', in H. Jahnkuhn et al., *Archäologische und naturwissenschaftliche Untersuchungen an Siedlungen im deutschen Küstengebiet*, 2, Bonn, 1984.
- Schmidt, H., *Building Customs in Viking Age Denmark*, Herning, 1994.
- Schück, H., 'Kansler och capella regis under folkungatiden', *Historisk tidskrift*, Stockholm, 1963.

General surveys, Part III

- See, K. von, 'Studien zum Haraldskvæði', *Arkiv för nordisk filologi*, 76, 1961.
- Sigurðsson, H., 'Comment on the early settlement of Iceland', *Norwegian Archaeological Review*, 24:1, 1991.
- Sigurðsson, J. V., *Chieftains and Power in the Icelandic Commonwealth*, Odense, 1999.
- Sjöstrand, P. O., 'Den tidigmedeltida statsbildningsprocessen och den östra halvan', *Historisk tidskrift för Finland*, 1994.
- Skansjö, S. and H. Sundström, *Gåvobrevet 1085*, Lund, 1988.
- Skovmand, R. et al. (eds.), *Aggersborg i 1000 år*, København, 1980.
- Stefánsson, M., 'Iceland', in Ph. Pulsiano (ed.), *Medieval Scandinavia: An Encyclopedia*, New York and London, 1993.
- 'Vinland or Vinland?', *Scandinavian Journal of History*, 23, 1998.
- Staðir og staðamál: Studier i islandske egenkirkelige og beneficalrettslige forhold i middel-alderen*, Skrifter, 4, Historisk institutt, Bergen, 2000.
- Steinsland, G., *Det hellige bryllup og norrøn kongeideologi: En analyse av hierogamimyten i Skirnismál, Ynglingatal, Háleygjatal og Hyndluljóð*, Oslo, 1991.
- Sørensen, P. Meulengracht, *Fortælling og ære: Studier i islændingesagaerne*, 2nd edn, Oslo, 1995.
- Tesch, S. (ed.), *Makt och människor i kungens Sigtuna: Sigtunautgrävningen 1988–90*, Sigtuna, 1990.
- Trommer, Aa., 'Komposition und Tendenz in der hamburgischen Kirchengeschichte Adam von Bremens', *Classica et mediaevalia*, 18, 1957.
- Wamers, E., *Insularer Metallschmuck in wikingerzeitlichen Gräbern Nordeuropas: Untersuchungen zur skandinavischen Westexpansion*, *Offa-Bücher*, 56, Neumünster, 1985.
- Weibull, L., *Kritiska undersökningar i Nordens historia omkring år 1000*, Lund, 1911.
- Westman, K. B., *Svenska rådets utveckling till år 1306*, Stockholm, 1904.
- Williams, D. G. E., 'Land Assessment and Military Organisation in the Norse Settlements in Scotland, c. 900–1200 AD', unpublished doctoral thesis, University of St Andrews, 1996.
- Wilson, D. M., *Vikings and Gods in European Art*, Højbjerg, 1997.
- Wood, I., 'Christians and pagans in ninth-century Scandinavia', in B. and P. Sawyer and I. Wood (eds.), *The Christianization in Scandinavia*, Alingsås, 1987.
- Yrwing, H., *Gotland under äldre medeltid*, Lund, 1940.
- Zettel, H., *Das Bild der Normannen und der Normanneneinfälle in westfränkischen, ostfränkischen und angelsächsischen Quellen des 8. bis 11. Jahrhunderts*, München, 1977.

III Material growth (to c. 1350)

Primary sources

- Keyser, R. and P. A. Munch (eds.), *Norges gamle Love indtil 1387*, 1, Christiania, 1846.

General surveys

- Ambrosiani, B. and H. Clarke, *Towns in the Viking Age*, Leicester, 1994.
- Andersen, P. Sveaas, *Samlingen av Norge og kristningen av landet 800–1130*, *Handbok i Norges historie*, 2, Bergen, 1977.

Select Bibliography

- Bjørkvik, H., *Folketap og sammenbrudd 1350–1520*, K. Helle (ed.), *Aschehougs Norges historie*, 4, Oslo, 1996.
- Bjørn, C. (ed.), *Det danske landbrugs historie*, 1, Odense, 1988.
- Blom, G. A. (ed.), *Urbaniseringsprosessen i Norden*, 1, Oslo, 1977.
- Christensen, A. E. et al. (eds.), *Danmarks historie*, 1, København 1977.
- Det nordiske syn på forbindelsen mellem hansestæderne og Norden, Det nordiske historikermøde i Århus 1957*, Århus, 1957, reprinted 1972.
- Dyrvik, S., *Den lange fredstiden 1720–1784*, K. Mykland (ed.), *Norges historie*, 8, 2nd edn, Oslo, 1988.
- Gissel, S. et al. (eds.), *Desertion and Land Colonization in the Nordic Countries c. 1300–1600, The Scandinavian Research Project on Deserted Farms and Villages*, 11, Uppsala, 1981.
- Grenholm, G. (ed.), *Den svenska historien*, 1–2, Stockholm, 1966.
- Helle, K., 'Towns', in Ph. Pulsiano (ed.), *Medieval Scandinavia: An Encyclopedia*, New York and London, 1993.
- Under kirke og kongemakt*, K. Helle (ed.), *Aschehougs Norges historie*, 3, Oslo, 1995.
- Hellesen, J. K. and O. Tuxen (eds.), *Historisk Atlas Danmark*, København, 1988.
- Helmfrid, S. (ed.), *Kulturlandskapet och bebyggelsen, Sveriges Nationalatlas*, Italy, 1994.
- Holmsen, A., *Norges historie fra de eldste tider til 1660*, 4th edn, Oslo, 1977.
- Jutikkala, E., *Bonden i Finland genom tiderna*, Helsingfors, 1963.
- KLNM, 1–22, Oslo, København, Malmö, 1956–78.
- Livi-Bacci, M., *A Concise History of World Population*, Cambridge, Massachusetts, 1989.
- Lund, N. and K. Hørby, *Samfundet i vikingetid og middelalder 800–1500*, *Dansk socialhistorie*, 2, København, 1980.
- Lunden, K., *Norge under Sverreætten*, K. Mykland (ed.), *Norges historie*, 3, Oslo, 1976.
- Mykland, K., *Gjennom nødsår og krig 1648–1720*, K. Mykland (ed.), *Norges historie*, 7, 2nd edn, Oslo, 1988.
- Niitemaa, V., *Baltian historia*, Porvoo, 1959.
- Norräck, N. (ed.), *Finlands historia*, 1, Ekenäs, 1992.
- Petersen, E. Ladewig, *Fra standssamfund til rangsamfund 1500–1700*, *Dansk socialhistorie*, 3, København, 1981.
- Pulsiano, Ph. (ed.), *Medieval Scandinavia: An Encyclopedia*, New York and London, 1993.
- Sandnes, J. and O. Stemshaug (eds.), *Norsk Stadnamleksikon*, Oslo, 1976.
- Sawyer, B. and P., *Medieval Scandinavia: From Conversion to Reformation, The Nordic Series*, 17, Minneapolis, 1993.
- Schück, A. (ed.), *Befolkning under medeltiden, Nordisk Kultur*, 2, Stockholm, Oslo and København, 1938.
- Semmingsen, I. et al. (eds.), *Norges kulturhistorie*, 1, Oslo, 1979.
- Sømme, A., *Jordbrukets geografi i Norge*, A–B, *Skrifter fra Norges Handelshøyskole i rekken geografiske avhandlinger*, 3, Bergen, 1949–59.
- Wastenson, L., *National Atlas of Sweden*, 1–17, Stockholm 1990–6.

Secondary works

- Anderson, T., 'The churchyard in the Folkebibliotekstomt (Library Site), Trondheim: An interim osteological report', in *Fortiden i Trondheim bygrunn: Folkebibliotekstomten, Meddelelser*, 2, Trondheim, 1986.

Secondary works, Part III

- Andersson, H., *Urbaniserte Ortschaften und lateinische Terminologie: Studien zur Geschichte des nordeuropäischen Städtewesen vor 1350*, Göteborg, 1971.
- 'Sverige: En forskningsöversikt', in G. A. Blom (ed.), *Urbaniseringsprosessen i Norden*, 1, Oslo, 1977.
- 'Medeltidsarkeologi i Bohuslän', in *Festskrift til Olaf Olsen på 60-årsdagen den 7. juni 1988*, København, 1988.
- 'Medieval archaeology in Scandinavia', in H. Andersson and J. Wienberg (eds.), *The Study of Medieval Archaeology: European Symposium for Teachers of Medieval Archaeology Lund 11–15 June 1990*, Stockholm, 1993.
- Andrén, A., 'Städer och kungamakt – en studie i Danmarks geografi före 1230', *Scandia*, 49, 1983.
- Lund, tomtindelning, ägostruktur, sockenbildning*, Stockholm, 1984.
- Den urbana scenen: Städer och samhälle i det medeltida Danmark*, *Acta archaeologica Lundensis*, Series in 8°, 13, Lund, 1985.
- 'State and towns in the Middle Ages: The Scandinavian experience', *Theory and Society*, 18, 1989.
- Andræ, C. G., *Kyrka och frälse i Sverige under äldre medeltid*, *Studia historica Upsaliensia*, 4, Uppsala, 1960.
- 'Kolonisation, Sverige', *KLNM*, 8, 1963.
- Benedictow, O. J., 'The Milky Way in history: Breast feeding, antagonism between the sexes and infant mortality in medieval Norway', *Scandinavian Journal of History*, 10, 1985.
- 'Den epidemiologiske transisjonen og bekjempelsen av pesten', *The Journal of the Norwegian Medical Association*, 114, 30/1994.
- The Medieval Demographic System of the Nordic Countries*, 2nd edn, Oslo, 1996.
- 'The demography of the Viking Age and the High Middle Ages in the Nordic countries', *Scandinavian Journal of History*, 21:3, 1996.
- Bertelsen, R. and P. Urbanczyk, 'Two perspectives on Vågan in Lofoten', *Acta Borealia*, 1/2, 1988.
- Björge, N., 'Vågestemna i mellomalderen', in S. Imsen and G. Sandvik (eds.), *Hamarspor: Eit festskrift til Lars Hamre*, Oslo, 1982.
- Blomkvist, N., 'Kalmars uppkomst och äldsta tid', in I. Hammarström (ed.), *Kalmar stads historia*, 1, Kalmar, 1979.
- Blomqvist, R. and A. W. Mortensson, *Thulegrävningen 1961*, Lund, 1963.
- Boldsen, J., 'Palaeodemography of two southern Scandinavian medieval communities', *Meddelanden från Lunds universitets historiska museum*, New series, 5, Lund, 1983–4.
- Broberg, B. and M. Hasselmo, 'Urban development in Sweden in the Middle Ages', in L. Ersgård et al. (eds.), *Rescue and Research: Reflections of Society in Sweden 700–1700 A.D.*, Stockholm, 1992.
- Bröste, K., 'Skeletfundene fra den middelalderlige Rundbygning i Malling', *Aarbøger for nordisk oldkyndighed og historie*, 1945.
- Bååth, K., *Öde sedan stora döden var: Bebyggelse och befolkning i norra Vedbo under senmedeltid och 1500-tal*, *Bibliotheca Historica Lundensis*, 51, Lund, 1983.
- Carpelan, C., 'Comments on Sami Viking Age pastoralism – or "the Fur Trade Paradigm" reconsidered', *Norwegian Archaeological Review*, 26, 1993.

Select Bibliography

- Christaller, W., *Die Zentralen Orte in Süddeutschland: Eine ökonomisch-geographische Untersuchung über die Gesetzmässigkeit der Verbreitung und Entwicklung der Siedlungen mit städtischen Funktionen*, Jena, 1933.
- Christensen, A. E., 'Über die Entwicklung der dänischen Städte von der Wikingerzeit bis zum 13. Jahrhundert', in M. Stenberger (ed.), *Die Zeit der Stadtgründung im Osteseeraum*, Uppsala, 1965.
- Christophersen, A., 'Ports and trade in Norway during the transition to historical time', in O. Crumlin-Pedersen (ed.), *Aspects of Maritime Scandinavia AD 200–1200*, Roskilde, 1991.
- Christophersen, A. and S. W. Nordeide, *Kaupangen ved Nidelva*, Riksantikvarens skrifter, 7, Trondheim, 1994.
- Cinthio, E., 'Variationsmuster im dem frühmittelalterlichen Städtewesen Schonens', in *Frühe Städte im westlichen Ostseeraum. Kiel Papers* 72, Kiel, 1973.
- Cinthio, H. and J. Boldsen, 'Patterns of distribution in the early medieval cemetery at Löddeköpinge', *Meddelanden från Lunds universitets historiska museum*, New series, 5, 1983–4.
- Damsholt, N., 'The role of the Icelandic women in the sagas and in the production of homespun cloth', *Scandinavian Journal of History*, 9, 1984.
- De arkeologiske utgravninger i Gamlebyen*, 1–10, Oslo, Øvre Ervik, 1977–91.
- Dyrvik, S., 'Befolkningsutviklinga 1700–1850', in S. Dyrvik et al., *Norsk økonomisk historie 1500–1850*, Bergen, 1979.
- '1536–1814', in R. Danielsen et al., *Grunntrekk i norsk historie fra vikingtid til våre dager*, Oslo, 1991.
- Eide, O. E., 'De toskippede kirker i Oslo: Et forsøk på redatering og opphavsbestemmelse med utgangspunkt i de siste utgravninger i Clemenskirken', unpublished master's dissertation, University of Bergen, 1974.
- Ersgård, L., '*Vår marknad i Skåne*' – bebyggelse, handel och urbanisering i Skanör och Falsterbo under medeltiden, Stockholm, 1988.
- Ersgård, L. et al. (eds.), *Rescue and Research: Reflections of Society in Sweden 700–1700 AD*, Stockholm, 1992.
- Ersland, G. A., 'Kven eigde byen? – ei gransking av opphavet og utviklinga av grunnleige i Bergen og eit utval nordeuropeiske byar', unpublished doctoral thesis, Historisk Institutt, University of Bergen, 1994.
- Fehring, G. P. (ed.), *25 Jahre Archäologie in Lübeck: Erkenntnisse von Archäologie und Bau-forschung zur Geschichte und Vorgeschichte der Hansestadt*, Lübeck, 1988.
- Fjällström, P., 'Den nordsvenska kulturbarriären – en symbol för det mångkulturella Norrland', *Bebyggelsehistorisk tidskrift*, 14, 1987.
- Floderus, E., *Sigtuna, Sveriges äldsta medeltidsstad*, Stockholm, 1941.
- Frandsen, K.-E., *Vang og tægt: Studier over dyrkningssystemer og agrarstrukturer i Danmarks landsbyer 1682–83*, Esbjerg, 1983.
- Frank, R., 'Marriage in twelfth- and thirteenth-century Iceland', *Viator*, 4, 1973.
- Gardberg, C. J., 'Kaupunkilaitoskeskijalla ja uuden ajan alussa', in *Suomen kaupunkilaitoksen historia*, 1, Helsinki, 1981.
- Gejvall, N.-G., *Westerhus: Medieval Population and Church in the Light of Skeletal Remains*, Lund, 1960.
- 'Early medieval church at Westerhus in the light of C-14 collagen datings', in A. W. Mårtensson (ed.), *Res Mediaevalis Archaeologica Lundensia*, 3, Lund, 1968.

- Gissel, S. (ed.), *Hornsherredundersøgelsen, med indledende metodeafsnit, Det nordiske ødegårdsprojekt*, 2, København, 1977.
- (ed), *Falsterundersøgelsen*, 1, *Det nordiske Ødegårdsprojekt*, 16, Odense, 1989.
- Haase, C., *Die Entstehung der westfälischen Städte*, Münster, 1960.
- Hagberg, U. E., 'Den förhistoriska kalmarbygden', in I. Hammarström (ed.), *Kalmar stads historia*, 1, Kalmar, 1979.
- Hald, K., 'Busetnad, Danmark og Sverige', *KLNM*, 2, 1957.
- Hansen, L. I., 'Slektskap, eiendom og sosiale strategier i nordisk middelalder', *Collegium Medievale*, 7, 1994.
- Hansson, P., *Samhälle och järn i Sverige under järnåldern och äldre medeltiden: Exemplet Närke, Aun*, 13, Uppsala, 1989.
- Helle, K., *Kongsete og kjøpstad. Fra opphavet til 1536, Bergen bys historie*, 1, Bergen, 1982.
- 'Tidlig byutvikling i Vestnorge', in I. Øye (ed.), *Våre første byer, Onsdagskvelder i Bryggens Museum*, 7, Bergen, 1992.
- 'Descriptions of Nordic towns and town-like settlements in early literature', in B. Ambrosiani and H. Clarke (eds.), *Developments Around the Baltic and the North Sea in the Viking Age, Birka Studies*, 3, Stockholm, 1994.
- Helmfrid, S., *Östergötland "Västanstång": Studien über die ältere Agrarlandschaft und ihre Genese, Geografiska Annaler*, 1962.
- Herteig, A. E., 'The archaeological excavations at Bryggen, "The German Wharf", in Bergen, 1955–68: Excavation, stratigraphy, chronology, field-documentation', in A. E. Herteig (ed.), *The Bryggen Papers, Main Series*, 1, Bergen, 1985.
- The buildings at Bryggen: Their topographical and chronological development*, A. E. Herteig (ed.), *The Bryggen Papers, Main Series*, 3:1–2, 1990.
- Holck, P., *Cremated Bones: A Medical-Anthropological Study of an Archaeological Material on Cremation Burials*, *Antropologiske skrifter*, 1, Oslo, 1986.
- Skjelettmaterialet fra Peterskirken, Tønsberg: En antropologisk rapport*, Oslo, 1987.
- Hybel, N., 'The creation of large-scale production in Denmark', *Scandinavian Journal of History*, 20, 1995.
- Högberg, U. et al., 'Maternal deaths in medieval Sweden: an osteological and life table analysis', *Journal of Biosocial Science*, 19, 1987.
- Ingesman, P. and J. V. Jensen (eds.), *Danmark i senmiddelalderen*, Aarhus, 1994.
- Iversen, T., *Trelldommen: Norsk slaveri i middelalderen*, *Historisk institutt, Universitetet i Bergen, Skrifter*, 1, Bergen, 1997.
- Jacobsen, G., 'Sexual irregularities in medieval Scandinavia', in V. L. Bullough and J. Brundage (eds.), *Sexual Practices & the Medieval Church*, Buffalo and New York, 1982.
- Jern, K., 'Förvaltning, beskatning och befolkningsutveckling i svenska Österbotten före 1809', in *Svenska Österbottens historia*, 1, Vasa, 1977.
- Karras, R. M., *Slavery and Society in Medieval Scandinavia*, New Haven and London, 1988.
- Kaukiainen, Y., 'Suomen asuttaminen', in E. Jutikkala et al. (eds.), *Suomen taloushistoria*, 1, Helsinki, 1980.
- Kerkkonen, G., *Västnyländsk kustbebyggelse under medeltiden*, Helsingfors, 1945.
- Klang, L., 'Kolonisation och bebyggelseutveckling i nordöstra Smålands inland', *Bebyggelse-historisk tidskrift*, 11, 1986.

Select Bibliography

- Kvamme, M., 'Lokale pollendiagram og bosetningshistorie', in U. Näsman and J. Lind (eds.), *Folkevandringstiden i Norden: En krisetid mellem ældre og yngre jernalder*, Aarhus, 1988.
- Lárusson, M. M., 'Busetnad, Island: Bebyggelse', *KLNM*, 2, 1957.
- Líndal, S., 'Ægteskab', *KLNM*, 20, Oslo, 1976.
- Lindman, G., *Svedjebruket i Munkeröd: Ett exempel på periodiskt svedjande från yngre stenålder till medeltid i södra Bohuslans kustland*, Riksantikvarieämbetet, *Arkeologiska undersökningar, Skrifter*, 3, Göteborg, 1993.
- Lindkvist, T., *Landborna i Norden under äldre medeltid*, *Studia historica Upsaliensia*, 110, Uppsala, 1979.
- Lindquist, S.-O., *Det förhistoriska kulturlandskapet i östra Östergötland: Hallebyundersökningen*, 1, *Acta Universitatis Stockholmiensis, Studies in North-European Archaeology*, 2, Stockholm, 1968.
- Lunde, Ø., *Trondheims fortid i bygrunnen: Middelalderbyens topografi på grunnlag av det arkeologiske materialet inntil 1970*, *Riksantikvarens skrifter*, 2, Trondheim, 1977.
- Lunden, K., 'Gardar, bruk og menneske i høgmellomalderen', *Historisk Tidsskrift*, Oslo, 1979.
- Löfgren, O., 'Family and household among Scandinavian peasants', *Ethnologia Scandinavica*, 1974.
- Magnusson, G., 'Lågteknisk järnhandtering i Jämtlands län', *Jernkontorets Bergshistoriska Skriftserie*, 22, Stockholm, 1986.
- Martens, I., *Jernvinning på Møsstrand i Telemark: En studie i teknikk, busetning og økonomi*, *Norske oldfunn*, 12, Oslo, 1988.
- Marthinsen, L., 'Maksimum og minimum: Norsk busetnadshistorie etter DNØ', in K. Haarstad et al. (eds.), *Innsikt og utsyn: Festskrift til Jørn Sandnes, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, Skriftserie fra Historisk institutt*, 12, Trondheim, 1996.
- Miller, W. I., 'Some aspects of householding in the medieval Icelandic commonwealth', *Continuity and Change*, 3, 1988.
- Moring, B., *Skärgårdsbor: Hushåll, familj och demografi i en finländsk kustbygd på 1600-, 1700- och 1800-talen*, Helsinki, 1994.
- Murray, A. C., *Germanic Kinship Structure: Studies in Law and Society in Antiquity and the Early Middle Ages*, *Studies and Texts. Pontifical Institute of Medieval Studies*, 65, Toronto, 1983.
- Myrdal, J., *Medeltidens åkerbruk: Agrartechnik i Sverige ca. 1000 till 1520*, *Nordiska museets Handlingar*, 105, Borås, 1985.
- 'Agrartechnik och samhälle under två tusen år', in U. Näsman and J. Lind (eds.), *Folkevandringstiden i Norden: En krisetid mellem ældre og yngre jernalder*, Aarhus, 1988.
- Myrdal, J. and J. Söderberg, *Kontinuitetens dynamik: Agrar ekonomi i 1500-talets Sverige*, *Stockholm Studies in Economic History*, 15, Stockholm, 1991.
- Myrvoll, S., 'The trade in Eidsborg hones over Skien in the Medieval Period', in T. Edgren (ed.), *Proceedings of the Third Nordic Conference on the Application of Scientific Methods in Archaeology*, Mariehamn, Åland, Finland, 8–11. October 1984, *Iskos*, 5, Helsinki, 1985.
- Nedkvitne, A. and P. Norseng, *Byen under Eikaberg*, *Oslo bys historie*, 1, Oslo, 1991.
- Oftedal, M., 'Busetnad', *KLMN*, 2, 1957.
- Ólafsson, G. (ed.), *Hus, gård och bebyggelse: Föredrag från det XVI nordiska arkeologmötet*, *Island* 1982, Reykjavík, 1983.
- Olofsson, S. E., 'Övre Norrlands medeltid', in G. Westin (ed.), *Tiden till 1600, Övre Norrlands historia*, 1, Umeå, 1962.

- Orрман, E., 'Om geologiska faktorerers inverkan på bebyggelsen i södra Finland mot slutet av järnåldern och under tidig medeltid', *Historisk Tidskrift för Finland*, 72, 1987.
- 'Den svenska bebyggelsens historia', in K. Zilliacus (ed.), "*Finska skären*": *Studier i åboländsk kulturhistoria utgivna av Konstsamfundet till dess 50-årsjubileum 1990*, Helsingfors, 1990.
- 'Geographical factors in the spread of permanent settlement in parts of Finland and Sweden from the end of the Iron Age to the beginning of modern times', *Fennoscandia archaeologica*, 7, 1991.
- 'Ett samhälle av bönder och syndersfolk', in *Emsalöboken*, 1, Borgå, 1992.
- 'Svedjebruk på 1500-talets finska kungsgårdar', in B. Larsson (ed.), *Svedjebruk och röjningsbränning i Norden – terminologi, datering, metoder, Skrifter om skogs- och lantbruks historia*, 7, Stockholm, 1995.
- 'Ett försök att beräkna bebyggelsens omfattning i Finland vid utgången av högmedeltiden', in K. Haarstad et al. (eds.), *Innsikt og utsyn: Festskrift til Jørn Sandnes, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, Skriftserie fra Historisk institutt*, 12, Trondheim, 1996.
- Persson, E. and O. Persson, 'Medeltidsfolket från kvarteret Repslagaren', in A. W. Mårtensson (ed.), *S:t Stefan i Lund: Ett monument ur tiden*, Lund, 1981.
- Persson, O., 'Undersökning av människoskelett', in A. W. Mårtensson (ed.), *Uppgrävt förflutet för PKbanken i Lund: En investering i arkeologi*, Lund, 1976.
- Rahmqvist, S., *Sätesgård och gods: De medeltida frälsegodsens framväxt mot bakgrund av Upplands bebyggelsehistoria*, *Upplands Fornminnesförenings Tidskrift*, 53, Uppsala, 1996.
- Salvesen, H., 'Jord i Jemtland: Bosetningshistoriske og økonomiske studier i grenseland ca. 1200–1650', doctoral thesis, University of Trondheim and Östersund, 1979.
- Sandnes, J., *Ødetid og gjenreisning: Trøndsk busetningshistorie ca. 1200–1600*, Oslo, 1971.
- 'Ødegårdsprosjektet og tallet på gårdsbruk i Norge i høgmiddelalderen', *Historisk Tidsskrift*, 58, Oslo, 1979.
- 'Bosetning og næringsliv i Nordvestskandinavia i yngre jernalder og tidlig kristen middelalder: en oversikt', in E. Baudou and K.-H. Dahlstedt (eds.), *Nord-Skandinavien historia i tvärvetenskaplig belysning, Acta Universitatis Umensis, Umeå Studies in Humanities*, 24, Umeå, 1980.
- 'Tolv kyr, to hester og tre træler: Litt om omfanget av træleholdet i Norge i vikingtid og tidlig kristen tid', *Historisk Tidsskrift*, 62, Oslo, 1983.
- Sandnes, J. and H. Salvesen, *Ødegårdstid i Norge: Det nordiske ødegårdsprosjekts norske undersøkelser, Det nordiske ødegårdsprosjekt: Publikasjoner*, 4, Oslo, 1978.
- Sarmela, M., 'Swidden cultivation and environment', in B. Larsson (ed.), *Svedjebruk och röjningsbränning i Norden – terminologi, datering, metoder, Skrifter om skogs- och lantbruks historia*, 7, Stockholm, 1995.
- Schia, E., *Oslo innerst i Viken: Liv og virke i middelalderbyen*, Oslo, 1991.
- 'Urban Oslo: Evolution from a royal stronghold and administrative centre', in S. Myrvoll et al. (eds.), *Archaeology and the Urban Economy, Festschrift to Asbjørn E. Herteig, Arkeologiske skrifter fra Historisk Museum, Universitetet i Bergen*, 5, Bergen, 1989.
- Selinge, K. G., 'Reviderad karta – reviderad forntid?', *Bebyggelsehistorisk tidskrift*, 11, 1986.
- Selinge, K.-G., 'Graves and Iron Age settlement', in K.-G. Selinge (ed.), *Cultural Heritage and Preservation, National Atlas of Sweden*, Italy, 1994.

Select Bibliography

- Sellekvold, B. J. et al., *Iron Age Man in Denmark*, *Nordiske Fortidsminder*, Ser. B, 8, København, 1984.
- Sigurðsson, J. V., *Fra godord til ríker: Gode- og godordsinstitusjonenes utvikling på Island på 1100- og 1200-tallet*, unpublished graduate thesis, University of Bergen, 1987. Icelandic edition: *Frá goðorðum til ríkja: Þróun goðavalds á 12. og 13. öld*, Reykjavík, 1989.
- 'Forholdet mellom frender, hushold og venner på Island i fristatstiden', *Historisk Tidsskrift*, Oslo, 1995.
- Siven, C. H., 'On reconstructing the (once) living population from osteological age data', *International Journal of Anthropology*, 6, 1991.
- Soininen, A. M., *Vanha maataloutemme*, *Historiallis Tutkimuksia*, 96, Forssa, 1975.
- Sporrøng, U., *Kolonisation, bebyggelseutveckling och administration: Studier i agrar kulturlandskapsutveckling under vikingatid och tidig medeltid med exempel från Uppland och Närke*, *Kulturgeografiska Institutionen, Stockholms universitet, Meddelanden*, 61, Stockholm, 1985.
- Mälarbygd: *Agrar bebyggelse och odling ur ett historisk-geografiskt perspektiv*, *Kulturgeografiska Institutionen, Stockholms universitet, Meddelanden*, 61, Stockholm, 1985.
- Sporrøng, U. and E. Wennersten, *Marken, gården, släkten och arvet*, Solna, 1995.
- Stenvik, L. F., 'Samfunnsstrukturer i Trøndelag i jernalderen', in K. Gullberg (ed.), *Järnåldern i Mittnorden: Ett symposium kring nya arkeologiska och ekologiska forskningsrön*, *Acta Antiqua Ostrobotniensia*, 4, Vasa, 1994.
- Storli, I., 'Sami Viking Age pastoralism – or "the Fur Trade Paradigm" reconsidered', *Norwegian Archaeological Review*, 26, 1993.
- Taavitsainen, J.-P., 'Kaskeaminen ja metsästys erämailla', *Kalevalaseuran vuosikirja*, 73, 1994.
- Teitsson, B. and M. Stefánsson, 'Um rannsóknir á íslenskri byggðarsögu tímabilsins fyrir 1700', *Saga*, 10, 1972.
- Tesch, S., 'Sigfuna: Stronghold and early town', in L. Nilsson and S. Lilja (eds.), *The Emergence of Towns: Archaeology and Early Urbanization in Non-Roman North-West Europe*, *Studier i stads- och kommunhistoria*, 14, Stockholm, 1996.
- Tollin, C., 'Tidigmedeltida kolonisation i mellersta Småland', *Ymer*, 106, 1986.
- Tornberg, M., 'Storfamiljinstitutionen i Finland', *Nord-Nytt*, 1972.
- Þorláksson, H., 'Arbeidskvinnens, særlig veverskens økonomiske stilling på Island', in H. Gunneng and B. Strand (eds.), *Kvinnans økonomiska ställning under nordisk medeltid: Uppsatser framlagda vid ett kvinnohistoriskt symposium i Kungälv 8–12 oktober 1979*, Göteborg, 1981.
- Ulsig, E., *Danske adelsgodser i middelalderen*, København, 1968.
- 'Landboerne i Skæring: En retrospektiv analyse', in H. Ilse and B. Jørgensen (eds.), *Plov og pen: Festschrift til Svend Gissel*, København, 1991.
- 'Pest og befolkningsnedgang i Danmark i det 14. århundre', *Historisk Tidsskrift*, 91, København, 1991.
- 'Højmiddelalderens danske godssystem set i europæisk sammenhæng', *Bol og by, Landbohøiologisk Tidsskrift*, 2, 1996.
- Urbanczyk, P., *Medieval Arctic Norway*, Warszawa, 1992.
- Vahtola, J., 'Kansojen moninaisuus', in O. Hederyd and Y. Alamäki (eds.), *Tornionlaakson historia*, 1, Malung, 1991.
- Vebæk, C. L., 'Kolonisation, Kolonisation af Grønland', *KLNM*, 8, 1963.
- Vikkula, A., S.-L. Seppälä et al., 'The ancient field of Rapola', *Fennoscandia archaeologica*, 11, 1994.

Primary sources, Part IV

- Wallerström, T., *Norrbottnen, Sverige och medeltiden: Problem kring makt och bosättning i en europeisk periferi*, 1, *Lund Studies in Medieval Archaeology*, 15:1, Stockholm, 1995.
- Windelhed, B., *Barknåre by: Markanvändning och bebyggelse i en uppländsk by under tusen år, Kulturgeografiska institutionen, Stockholms universitet: Meddelanden*, B 92, Stockholm, 1995.
- Wrigley, E. A., 'Mortality in pre-industrial England: The example of Colyton, Devon, over three centuries', *Dædalus*, 97, 1968.
- Zachrisson, I., 'Arkeologi och etnicitet: Samisk kultur i mellersta Sverige ca. 1–1500', *Bebyggelsehistorisk tidskrift*, 14, 1988.
- Zachrisson, I. et al., *Möten i gränsland: Samer och germaner i Mellanskandinavien*, Stockholm, 1997.

IV The high medieval kingdoms

Primary sources

- Aakjær, S. (ed.), *Kong Valdemars Jordebog*, 1–3, København, 1926–45.
- Aðalbjarnarson, B. (ed.), *Heimskringla*, 1–3, Íslenzk fornrit, 26–28, Reykjavík, 1941–51.
- Brøndum-Nielsen, J. and P. J. Jørgensen (eds.), *Danmarks gamle Landskabslove med Kirkelovene*, 1–8, København, 1932–61.
- Christiansen, E. (ed.), *Saxo Grammaticus*, 1–3, Oxford, 1980.
- (trans.), *The Works of Sven Aggesen: Twelfth-Century Danish Historian*, London, 1992.
- Dasent, G. W. (trans.), *The Saga of Hakon and a Fragment of the Saga of Magnus, Rerum Britannicarum medii ævi Scriptores: Icelandic Sagas*, 4, London, 1894.
- Einarsson, B. (ed.), *Ágrip af Noregskonunga sogum, Fagrskinna – Noregs konungatal, Íslenzk fornrit*, 29, Reykjavík, 1984.
- Fisher, P. (trans.), *Saxo Grammaticus: History of the Danes, Books I–IX*, 1–2, Cambridge, 1979–80.
- Gertz, M. Cl. (ed.), *Vitae Sanctorum Danorum*, København, 1908–12.
- (ed.), *Scriptores minores historiae Danicæ medii ævi*, 1, København, 1918.
- Hausen, R. (ed.), *Finlands medeltidsurkunder*, 1, Helsingfors, 1910.
- Hollander, L. M. (transl.), *Heimskringla: History of the Kings of Norway by Snorri Sturluson*, Austin, 1964.
- Holmbäck, Å. and E. Wessén (eds.), *Svenska landskapslagar*, 1–5, Stockholm, 1933–46.
- (trans.), *Magnus Erikssons landslag, Rättshistoriskt bibliotek*, 6, Lund, 1962.
- Indrebø, G. (ed.), *Sverris saga etter Cod. AM 327 4°*, Kristiania, 1920.
- Jansson, S. B. (ed.), *Erikskrönikan*, Stockholm, 1986.
- Jónsson, F. (ed.), *Morkinskinna, Samfund til utgivelse af gammel nordisk litteratur*, 53, København, 1932.
- Jørgensen, E. (ed.), *Annales Danici medii ævi*, København, 1920.
- Keyser, R. and P. A. Munch (eds.), *Norges gamle Love indtil 1387*, 1–5, Christiania, 1846–1895.
- Kjær, A. and L. Holm-Olsen (eds.), *Det Arnamagæanske Haandskrift 81a Fol., Skálholtsbók yngsta*, Kristiania, 1910, Oslo, 1986.
- Krarup, A. and W. Norwin (eds.), *Acta processus litium inter regem Danorum et archiepiscopum Lundensem*, København, 1932.
- Magerøy, H. (ed.), *Soga om birkebeinar og baglar, Boglunga sogur*, 1–2, Norrøne tekster, 5, Oslo, 1988.

Select Bibliography

- Moberg, L. (ed.), *Konungastyrelsen, Samlingar utgivna av Svenska Fornskrift-Sällskapet*, 69:1–2, Uppsala, 1984.
- Mundt, M. (ed.), *Hákonar saga Hákonarsonar etter Sth. 8 fol., AM 325 VIII, 4° og AM 304,4°, Norrøne tekster*, 2, Oslo, 1977.
- Nordal, S. (ed.), *Orkneyinga saga, Samfund til utgivelse af gammel nordisk litteratur*, 40, København, 1913–16.
- Olrik, J. and H. Ræder (eds.), *Saxonis Gesta Danorum*, 1, København, 1931.
- Pálsson, H. and P. Edwards (trans.), *Orkneyinga saga: The History of the Earls of Orkney*, London, 1981.
- Paulsson, G. (ed.), *Annales suecici medii aevi, Bibliotheca Historica Lundensis*, Lund, 1974.
- Sephton, J. (trans.), *Sverrisaga: The Saga of King Sverri of Norway*, London, 1899, reprinted Felinfach, 1994.
- Schlyter, C. J. (ed.), *Samling af Sveriges gamla lagar*, 1–13, Stockholm and Lund, 1827–77.
- Schück, H. (ed.), *Rikets brev och register, Skrifter utgivna av Svenska Riksarkivet*, 4, Stockholm, 1976.

General surveys

- Andersen, N. K., *Senmiddelalderen 1241–1448*, H. Koch and B. Kornerup (eds.), *Den danske kirkes historie*, 2, København, 1962.
- Andersson, I., *A History of Sweden*, London, 1955.
- Arup, E., *Danmarks historie*, 1, København, 1925.
- Björge, N. et al., *Selvstendighet og union: Fra middelalderen til 1905*, *Norsk utenrikspolitikkens historie*, 1, Oslo, 1995.
- Björkvik, H., *Folketap og sammenbrudd 1350–1520*, K. Helle (ed.), *Aschehougs Norgeshistorie*, 4, Oslo, 1996.
- Blomstedt, Y. et al. (eds.), *Suomen historia*, 2, Espoo, 1985.
- Brilioth, Y., *Den senare medeltiden 1274–1521*, H. Holmquist and H. Pleijel (eds.), *Svenska kyrkans historia*, 2, Uppsala, 1941.
- Christensen, A. E. et al. (eds.), *Danmarks historie*, 1, København 1977.
- Danielsen, R. et al., *Norway: A History from the Vikings to Our Own Time*, Oslo, 1995.
- Fenger, O., *Kirker rejses alle vegne*, O. Olsen (ed.), *Gyldendal og Politikens Danmarkshistorie*, 4, København, 1989.
- Grenholm, G. (ed.), *Den svenska historien*, 1–2, Stockholm, 1966.
- Helle, K., *Norge blir en stat 1130–1319*, K. Mykland et al. (eds.), *Handbok i Norges historie*, 3, Bergen, 1974, reprinted 1991.
- Under kirke og kongemakt*, K. Helle (ed.), *Aschehougs Norgeshistorie*, 3, Oslo, 1995.
- Hørby, K., *Velstands krise og tusind baghold*, O. Olsen (ed.), *Gyldendal og Politikens Danmarks-historie*, 5, København, 1989.
- Jóhannesson, J., *Islands historie i mellomalderen: Frístattida*, Oslo, 1969.
- Jutikkala, E. and K. Pirinen, *A History of Finland*, New York, 1990.
- Jaakola, J., *Suomen varhaiskeskiaika*, *Suomen historia*, 3, Porvoo and Helsinki, 1938.
- Kivikoski, E., *Suomen esihistoria*, *Suomen historia*, 1, Porvoo, Helsinki, 1961.
- KLM, 1–22, Oslo, København, Malmö, 1956–78.
- Koch, H., *Danmarks Kirke i den begyndende Højmiddelalder*, 1, København, 1936.

Secondary works, Part IV

- Den ældre middelalder indtil 1241, H. Koch and B. Kornerup (eds.), *Den danske kirkes historie*, 1, København, 1950.
- Kolsrud, O., *Noregs Kyrkjesoga I. Millomalderen*, Oslo, 1958.
- Krag, C., *Vikingtid og rikssamling 800–1100*, K. Helle (ed.), *Aschehougs Norgeshistorie*, 2, Oslo, 1995.
- Líndal, S. (ed.), *Saga Íslands*, 1–4, Reykjavík, 1974–89.
- Lund, N. and K. Hørby, *Samfundet i vikingetid og middelalder 800–1500*, *Dansk social historie*, 2, København, 1980.
- Lunden, K., *Norge under Sverreætten 1177–1319*, K. Mykland (ed.), *Norges historie*, 3, Oslo, 1976.
- Munch, P. A., *Det norske Folkes Historie*, 3–4:2, Christiania, 1857–9.
- Nilsson, B., *Missionstid och tidig medeltid*, L. Tegnberg (ed.), *Sveriges kyrkohistoria*, 1, Stockholm, 1998.
- Norborg, L.-A., *Källor till Sveriges historia*, Lund, 1972.
- Norrbäck, N. (ed.), *Finlands Historia*, 1, Ekenäs, 1992.
- Pirinen, K., *Keskiaika ja uskonpuhdistuksen aika, Suomen kirkon historia*, 1, Porvoo, Helsinki and Juva, 1991.
- Pulsiano, Ph. (ed.), *Medieval Scandinavia: An Encyclopedia*, New York and London, 1993.
- Rosén, J., *Tiden före 1718*, *Svensk historia*, 1, Stockholm, 1962.
- Semmingsen, I. et al. (eds.), *Norges kulturhistorie*, 1–2, Oslo, 1979.
- Tunberg, S., *Äldre medeltiden, Sveriges historia till våra dagar*, 2, Stockholm, 1926.
- Porsteinsson, B., *Island*, København, 1985.
- Wisløff, C. F., *Norsk kirkehistorie*, 1, Oslo, 1966.

Secondary works

- Ahnlund, N., *Stockholms historia före Gustav Vasa*, Stockholm, 1953.
- Andersen, N. K., *Ærkebiskop Jens Grand: En kirkeretshistorisk Undersøgelse*, 1–2, *Teologiske Studier*, II. Afd., 4 and 6, 1943–44.
- Andersson, I., *Källstudier till Sveriges historia 1230–1436*, Lund, 1928.
- Erikskrönikans författare, Svenska Akademiens minnesteckningar*, Stockholm, 1958.
- Andersson, I. M., *Erik Menved och Venden: Studier i dansk utrikespolitik 1300–1319*, Lund, 1954.
- Andræ, C. G., *Kyrka och frälse i Sverige under äldre medeltid*, *Studia historica Upsaliensia*, 4, Uppsala, 1960.
- Arup, E., 'Leding og ledingsskat i det 13. aarhundrede', *Historisk Tidsskrift*, 8:5, København, 1914–15.
- Bagge, S., 'Samkongedømme og enekongedømme', *Historisk Tidsskrift*, 54, Oslo, 1975.
- 'Borgerkrig og statsutvikling i Norge i middelalderen', *Historisk Tidsskrift*, 65, Oslo, 1986.
- 'The formation of state and concepts of society in 13th century Norway', in E. Vestergaard (ed.), *Continuity and Change: A Symposium*, Odense, 1986.
- 'State building in medieval Norway', *Forum for utviklingsstudier*, 1989.
- From Gang Leader to the Lord's Anointed: Kingship in Sverris saga and Hákonar saga Hákonarsonar*, Odense, 1996.
- Mennesket i middelalderens Norge: Tanker, tro og holdninger 1000–1300*, Oslo, 1998.

Select Bibliography

- Bjergo, N., 'Samkongedøme kontra einekongedøme', *Historisk Tidsskrift*, 49, Oslo, 1970.
 'Samkongedøme og einekongedøme', *Historisk Tidsskrift*, 55, Oslo, 1976.
- Blom, G. A., *Magnus Eriksson og Island: Til belysning av periferi og sentrum i nordisk 1300-talls historie*, *Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab, Skrifter*, 2, 1983.
- Bolin, S., *Ledung och frälse: Studier och orientering över danska samfunnsförhållanden under äldre medeltid*, Lund, 1934.
- Brandenburg-Jensen, O., 'Magnus Erikssons finanser', with contributions by B. Fritz and E. Lönnroth, *Historisk tidskrift*, 101, Stockholm, 1981.
- Breengaard, C., *Muren om Israels hus: Regnum og sacerdotium i Danmark 1050–1170*, København, 1982.
- Brink, S., *Sockenbildning och sockennamn: Studier i äldre territoriell indelning i Norden*, *Acta Academiae Regiae Gustavi Adolphi*, 57, Uppsala 1990.
 'Kristnande och kyrklig organisation i Jämtland', in S. Brink (ed.), *Jämtlands kristnande*, Uppsala, 1996.
- Christensen, A. E., 'Danmarks befolkning og bebyggelse i middelalderen', in A. Schück (ed.), *Befolkning under medeltiden*, *Nordisk Kultur*, 2, Stockholm, Oslo and København, 1938.
- Kongemagt og aristokrati: Epoker i dansk middelalderlig statsopfattelse indtil unionstiden*, København, 1945.
- Dahlbäck, G. (ed.), *Kyrka – samhälle – stat: Från kristnande till etablerad kyrka*, *Historiallinen Arkisto*, 110:3, Helsingfors, 1997.
- Engström, S., *Bo Jonsson*, 1, Uppsala, 1935.
- Erslev, K., *Valdemarernes Storhedstid: Studier og Omrids*, København, 1898.
- Fenger, O., *Fejde og mandebød: Studier over slægtsansvaret i germansk og gammeldansk ret*, København, 1971.
 'Laws', in Ph. Pulsiano (ed.), *Medieval Scandinavia: An Encyclopedia*, New York and London, 1993.
- Fenger, O. and C. Jansen (eds.), *Jyske lov 750 år*, Viborg, 1991.
- France, J., *The Cistercians in Scandinavia*, *Cistercian Studies Series*, 131, Kalamazoo, 1992.
- Friis-Jensen, K., *Saxo as Latin Poet*, Rome, 1987.
- Fritz, B., *Hus, land och län: Förvaltningen i Sverige 1250–1434*, 1–2, *Stockholm Studies in History*, 16, 18, Stockholm, 1972–73.
 'En folkungatida storman och hans olika roller', in *Studier tillägnade Herman Schück 5/4* 1985, Stockholm, 1985.
- Gallén, J., *La province de d'Dacie de l'Ordre Frères Prêcheurs*, 1, *Institutum Historicum FF Prædicatorum. Dissertationes Historicae*, 12, Helsingfors, 1946.
 'Augustinkorherrar', *KLNM*, 1, 1956.
 'Benediktinorden', *KLNM*, 1, 1956.
 'Biskop', *KLNM*, 1, 1956.
 'Celibär', *KLNM*, 2, 1958.
 'Dominikanorden', *KLNM*, 3, 1958.
 'Franciskanorden', *KLNM*, 4, 1959.
 'Missionsverksamhet', *KLNM*, 11, 1966.
 'De engelska munkarna i Uppsala – ett katedralkloster på 1100-talet', *Historisk Tidsskrift för Finland*, 61, 1976.
- Finland i medeltidens Europa: Valda uppsatser*, Helsingfors, 1998.

- Gallén, J. and T. Dahlerup, 'Johannitorden', *KLNM*, 7, 1962.
- Gallén, J. and J. Lind, *Nöteborgsfreden och Finlands medeltida östgräns*, 1–2, *Skrifter utgivna av Svenska Litteratursällskapet i Finland*, 427:1–2, Helsinki, 1968, 1991.
- Gjerløw, L. and J. Gallén, 'Cisterciensorden', *KLNM*, 2, 1957.
- Gunnes, E., *Kongens ære: Kongemakt og kirke i 'En tale mot biskopene'*, Oslo, 1971.
- Erkebiskop Øystein: Statsmann og kirkebygger*, Oslo, 1996.
- Haarstad, K. et al. (eds.), *Innsikt og utsyn: Festskrift til Jørn Sandnes*, Skriftserie fra Historisk Institutt, 12, Trondheim, 1996.
- Hamre, L. et al., 'Tiend', *KLNM*, 18, 1974.
- Helle, K., 'Anglo-Norwegian relations in the reign of Håkon Håkonsson (1217–63)', *Medieval Scandinavia*, 1, Odense, 1968.
- Konge og gode menn i norsk riksstyring ca. 1150–1319*, Bergen, 1972.
- 'Norway in the high Middle Ages: Recent views on the structure of society', *Scandinavian Journal of History*, 6, 1981.
- Kongssete og kjøpstad: Fra opphavet til 1536*, Bergen bys historie, 1, Bergen, 1982.
- 'The organisation of the twelfth-century Norwegian church', in B. Crawford (ed.), *St Magnus Cathedral and Orkney's Twelfth-Century Renaissance*, Aberdeen, 1988.
- 'Norwegian foreign policy and the Maid of Norway', *Scottish Historical Review*, 69, 1990.
- 'Norway, 800–1200', in A. Faulkes and R. Perkins (eds.), *Viking Revaluations: Viking Society Centenary Symposium 14–15 May 1992*, London, 1993.
- Hiekkanen, M., *Stone Churches of the Medieval Diocese of Turku: A Systematic Classification and Chronology*, *Suomen Muinaismuistoyhdistyksen Aikakauskirja*, 101, Helsinki, 1994.
- 'Stenkyrkorna i Åbo stift under medeltiden', *Historisk Tidskrift för Finland*, 79, 1994.
- Hjärne, E., *Fornsvenska lagstadganden: Tolkningar och sammanställningar*, *Kungl. Humanistiska Vetenskaps-Samfundets i Uppsala Årsbok*, 1949–50, Uppsala, 1950.
- Holtmark, A., *En tale mot biskopene: En sproglig-historisk undersøkelse*, *Skrifter Utgitt av Det Norske Videnskaps-Akademi i Oslo, II. Hist.-Filos. Klasse*, 1930, 9, 1931.
- Holze, H., 'Från rikskyrka till påkekyrka: Gregorius VII:s "regimen universale" i hans brev till Skandinavien', *Kyrkohistorisk årsskrift*, 1990.
- Hude, A., *Danehoffet og dets Plads i Danmarks Statsforfatning*, København, 1893.
- Hørby, K., *Status Regni Daciae: Studier i Christopherliniens ægteskaps- og alliancepolitik 1252–1319*, København, 1978.
- Ingesman, P., 'Middelalderens danske bispesegl og deres heraldik', in T. O. Christensen et al. (eds.), *Slægter, Skjolde, Steder: Festskrift til Knud Prange*, Odense, 1990.
- Johannesson, K., *Saxo Grammaticus: Komposition och världsbild i Gesta Danorum*, Stockholm, 1978.
- Johansen, M., 'Beginer i Danmark', in E. Waaben et al. (eds.), *Fromhed & verdslighed i middelalder og renaissance: Festskrift til Thelma Jexlev*, Odense, 1985.
- Johnsen, A. O., *Studier vedrørende kardinal Nicolaus Brekespears legasjon til Norden*, Oslo, 1946.
- Når ble erkebiskopstolen i Norge opprettet? Det Kongelige Norske Videnskabers Selskabs Skrifter*, 1949, 1, Trondheim, 1950.
- On the Background for the Establishment of the Norwegian Church Province*, *Avhandlingar Utgitt av Det Norske Videnskaps-Akademi i Oslo, II. Hist.-Filos.Klasse, New Series*, 11, 1967.
- Jokipii, M. and I. Nummela (eds.), *Ur nordisk kulturhistoria: Universitetsbesöken i utlandet före 1660*, *Studia Historica Jyväskylänsä*, 22:1, Jyväskylä, 1981.

Select Bibliography

- Jägerstad, H., *Hovdag och råd under äldre medeltid: Den statsrättsliga utvecklingen i Sverige från Karl Sverkerssons regering till Magnus Erikssons regeringstillträde (1160–1331)*, Stockholm, 1948.
- Kahk, J., 'Talurahva ideoloogia', in *Eesti talurahva ajalugu*, 1, Tallin, 1991.
- Krötzl, C., *Pilger, Mirakel und Alltag: Formen des Verhaltens im skandinavischen Mittelalter*, *Studia Historica*, 46, Helsinki, 1994.
- Kumlien, K., *Sverige och hanseaterna, Vitterhets Historie och Antikvitets Akademiens Handlingar*, 86, Stockholm and Lund, 1953.
- Lagerroth, F., *Den svenska landslagens författning i historisk och komparativ belysning*, *Skrifter utgivna av Fahlbeckska stiftelsen*, 32, Lund, 1947.
- Larsson, G. Bjarne, *Stadgelagstiftning i senmedeltidens Sverige*, *Rättshistoriskt bibliotek*, 51, Lund, 1994.
- Larsson, L. O., *Det medeltida Varend*, *Bibliotheca Historica Lundensis*, 12, Lund, 1964.
- Lind, J., 'Fortællingen om Valamoklosteret: En nyfunden kilde til klosterets ældste historie', *Historisk Tidsskrift for Finland*, 77, 1992.
- Lindkvist, T., 'Swedish medieval society: Previous research and recent developments', *Scandinavian Journal of History*, 4, 1979.
- 'När blev Finland svenskt? Om svenska behov av korståg mot Finland', *Finsk Tidsskrift*, Helsingfors, 1992:10.
- 'Bishops, kings and aristocrats in the making of a European society of Sweden', in N. Blomkvist (ed.), *Culture, Clash or Compromise? The Europeanization of the Baltic Sea Area 1100–1400 AD*. Papers of the XIth Visby Symposium held at Gotland Centre for Baltic Studies, Gotland University College, Visby October 4th–9th, 1996, Västervik, 1998.
- Lund, N., *Lid, leding og landeværn: Hær og samfund i Danmark i ældre middelalder*, Roskilde, 1996.
- Löfqvist, K. E., 'De svenska drots- och marskämberena under 1200- och 1300-talen', *Vetenskaps-Societeten i Lund årsbok*, 1936, Lund, 1936.
- Lönnroth, E., *Statsmakt och statsfinans i det medeltida Sverige*, Göteborgs Högskolas årsskrift 1940, 3, Göteborg, 1940.
- McGuire, B. P., *The Cistercians in Denmark: Their Attitude, Roles and Functions in Medieval Society*, *Cistercian Studies Series*, 35, Kalamazoo, 1982.
- Mortensen, L. B., 'Saxo Grammaticus' view of the origin of the Danes', *Cahiers de l'Institut du Moyen Age Grec et Latin*, 55, Copenhagen, 1987.
- Møller-Christensen, V. et al., 'Hospital', *KLNM*, 4, 1959.
- Nielsen, H. et al., 'Testamente', *KLNM*, 18, 1974.
- Niitemaa, V., 'Hämeen keskiaika', in *Hämeen historia*, 1, Hämeenlinna, 1955.
- Nilsson, B. (ed.), *Kristnaudet i Sverige: Gamla källor och nya perspektiv*, *Projektet Sveriges Kristnande, Publikationer*, 5, Uppsala, 1996.
- Nylander, I., *Das kirchliche Benefizialwesen Schwedens während des Mittelalters*, *Rättshistoriskt bibliotek*, 4, Stockholm, 1953.
- Nørlund, P., *De gamle nordboer ved verdens ende*, Odense, 1967.
- Olsen, T. Damsgaard, 'Omkring kirkelovenes tilblivelse', in P. Andersen et al. (eds.), *Festskrift til Kristian Hald*, København, 1974.
- Opheim, B., 'Med stønad fra frender og vener: Slektskap og venskap som partidannende faktorer i den norske innbyrdesstriden 1130–1280', unpublished graduate thesis, University of Bergen, 1996.

- Orrman, E., 'Harhaopit keskiajan murrosten heijastumina', in T. Tuhkanen et al. (eds.), *Keskusteluja professorin kanssa. Veikko Litzen 60 vuotta 1.12.1993*, Turun yliopisto. Historian laitoksen julkaisuja, 28, Turku, 1993.
- 'Om territoriella organisationsprinciper i Sveariket', *Historisk Tidskrift för Finland*, 79, 1994.
- 'Helsingin pitäjän ja Uudenmaan kirkollinen järjestäytyminen 1400-luvun loppuun mennessä', in M. T. Knapas (ed.), *Vantaan Pyhän Laurin kirkko 500 vuotta*, Sulkava, 1994.
- 'Notes on the accounts of Tyrvää church as a source on the history of construction of the church', *Fennoscandia archaeologia*, 14, 1997.
- Pirinen, K., 'Fattigvård', *KLNM*, 4, 1959.
- Kymmenysverotus Suomessa ennen kirkkoreduktiota*, *Historiallisia Tutkimuksia*, 55, Helsinki, 1962.
- Porsmose, E., *Den regulerede landsby: Studier over bebyggelsesudviklingen på Fyn i tiden fra ca 1700 til ca. 1000 e.Kr. fødsel*, *Odense Studies in History and Social Sciences*, 72, Odense, 1981.
- De fynske landsbyers historie – i dyrkningsfællesskabets tid*, Odense, 1987.
- Purhonen, P., *Kristinuskon saapumisesta Suomeen. Uskontoarkeologinen tutkimus, Suomen Muinaismuistoyhdistyksen Aikakauskirja*, 106, Helsinki, 1998.
- Rahmqvist, S., *Sätesgård och gods: De medeltida frälsegodsens framväxt mot bakgrund av Upplands bebyggelseshistoria*, *Upplands Fornminnesförenings Tidskrift*, 53, 1996.
- Rasmussen, J. Nybo, 'Præmonstratensorden', *KLNM*, 13, 1968.
- Rosén, J., *Striden mellan Birger Magnusson och hans bröder: Studier i nordisk politisk historia 1302–1319*, Lund, 1939.
- Rosén, J., 'Tronskiftet i Sverige 1275', *Scandia*, 18, 1947.
- 'Hovdag och råd', *Scandia*, 19, 1948–9.
- Kronoavsöndringar under äldre medeltid*, *Skrifter utgivna av Humanistiska Vetenskapssamfundet i Lund*, 46, Lund, 1949.
- 'Frälse', *KLNM*, 4, 1959.
- Rumar, L. (ed.), *Helgonet i Nidaros: Olavskult och kristnande i Norden*, *Skrifter utgivna av Riksarkivet*, 3, Stockholm, 1997.
- Schück, H., 'Kansler och capella regis under folkungatiden', *Historisk tidskrift*, 81, Stockholm, 1963.
- 'Magnus Birgersson', *Svenskt Biografiskt Lexicon*, 24, 1982–4.
- 'Sweden's early parliamentary institutions from the thirteenth century to 1611', in M. Metcalf (ed.), *The Riksdag: A History of the Swedish Parliament*, Stockholm, 1987.
- Seegrün, W., *Das Papsttum und Skandinavien bis zur Vollendung der nordischen Kirchenorganisation 1164, Quellen und Forschungen zur Geschichte Schleswig-Holsteins*, 51, Neumünster, 1967.
- Sigurðsson, J. V., 'The Icelandic aristocracy after the fall of the Free State', *Scandinavian Journal of History*, 20, 1995.
- Sjöholm, E., *Sveriges medeltidslagar: Europeisk rättstradition i politisk omvandling, Rätthistoriskt bibliotek*, 41, Lund, 1988.
- Sjöstedt, L., *Krisen i det svensk-skånska väldet 1356–1359*, Lund, 1954.
- Skov, E. et al., 'Helligåndshus', *KLNM*, 6, 1961.
- Skovgaard-Petersen, I., *Da tidernes herre var nær: Studier i Saxos historiesyn*, København, 1987.
- Skre, D., 'Missionary activity in early medieval Norway: strategy, organization and the course of events', *Scandinavian Journal of History*, 23, 1998.

Select Bibliography

- Skyum-Nielsen, N., 'Hugo Yrwing, kungamordet i Finderup' and 'Ingvor Margareta Andersson, Erik Menved och Venden', *Historisk Tidsskrift*, 11:5, København, 1956–9.
- Kirkekampen i Danmark 1241–1290: Jacob Erlandsen, samtid og eftertid*, København, 1963.
- 'Kanslere og skrivere i Danmark 1250–1283', in T. E. Christiansen et al. (eds.), *Middelalderstudier: Tilegnede Aksel E. Christensen*, København, 1966.
- Stefánsson, M., 'Bergen – Islands første hovedstad', in I. Øye (ed.), *Kjøpstad og rikssentrum, Onsdagskvelder i Bryggens Museum*, 2, Bergen, 1986.
- Stefánsson, M., 'Drottinsvik Sturlu Þórðarsonar', in *Sturlustefna*, Reykjavík, 1988.
- Staðir og staðamál: Studier i islandsk egenkirkelige og beneficialrettslige forliold i middelalderen, Skrifter*, 4, Historisk Institutt, Bergen, 2000.
- Stene, E., 'Økonomi og samfunn i Inntrøndelag i jernalderen', in K. Gullberg (ed.), *Järnåldern i Mittnorden: Et symposium kring nya arkeologiska och ekologiska forskningsrön*, *Acta Antiqua Ostrobotniensia*, 3, Vasa, 1994.
- Strand, B., *Kvinnor och män i Gesta Danorum*, Göteborg, 1981.
- Suvanto, S., *Keskiaika, Satakunnan historia*, 3, 1973.
- 'Medieval studies in Finland', *Scandinavian Journal of History*, 4, 1979.
- Söderlind, S., 'Konkurrensen mellan Birgerssonerna', *Historisk Tidsskrift*, 79, Stockholm, 1959.
- Taranger, A., *Den angelsaksiske kirkes indflydelse paa den norske*, Kristiania, 1890.
- Teitsson, B. and M. Stefánsson, 'Islandsk ødegårdsforskning', in *Nasjonale forskningsoversikter, Det nordiske ødegårdsprosjekt*, 1, København, 1972.
- Tobiassen, T., 'Tronfølgelov og privilegiebrev', *Historisk Tidsskrift*, 43, 1964.
- Taavitsainen, J. P., 'Questions about the organizing process of the early Church in Finland', in C. Krötzel and J. Mäsonen (eds.), *Quotidianum fennicum. Daily Life in Finland, Medium aevum quotidianum*, 19, Krems, 1989.
- Vauchez, A., *La Sainteté en Occident aux derniers siècles du Moyen Age d'après le procès de canonisation et les documents hagiographiques*, Rome, 1980.
- Vélius, N., 'The character of the sources of the Baltic religion and mythology', in N. Vélius (ed.), *Baltų religijos mitologijos šaltiniai - Sources of Baltic Religion and Mythology*, 1, Vilnius, 1996.
- Weibull, L., 'Necrologierna från Lund, Roskildekrönikan och Saxo: Grunddrag i Danmarks historia under det 12. århundradet', *Scandia*, 1, 1928.
- Westman, K. G., *Svenska rådets historia till år 1306*, Uppsala, 1904.
- Yrwing, H., *Konungamordet i Finderup: Nordiska förvecklingar under senare delen av Erik Klippings regering*, *Skrifter utg. av Kungliga Vetenskapssocieteten i Lund*, 45, Lund, 1954.
- Zachrisson, I. et al., *Möten i gränsland: Samer och germaner i Mellanskandinavien*, Stockholm, 1997.

V High and late medieval culture

Primary sources

- Andersson, T. M. and K. E. Gade (trans.), *Morkinskinna: The Earliest Icelandic Chronicle of the Norwegian Kings (1030–1157)*, Ithaca and London, 2000.
- Halvorsen, E. F. (ed.), *The Norse version of the Chanson de Roland*, *Bibliotheca Arnemagnæana*, 19, København, 1959.

General surveys, Part V

- Hermannsson, H., *Icelandic Illuminated Manuscripts of the Middle Ages, Corpus Codicum Medii Aevi*, 7, Copenhagen, 1935.
- Holm-Olsen, L. (ed.), *Konungs skuggsiá*, Oslo, 1945.
- Jacobsen, L. and E. Moltke (eds.), *Danmarks runeindskrifter*, København, 1941–2.
- Keyser, R. and C. R. Unger (eds.), *Strengleikar*, Christiania, 1850.
- Krause, W. and H. Jankuhn (eds.), *Die Runeninschriften im älteren Futhark*, Göttingen, 1966.
- Larson, L. M. (trans.), *The King's Mirror*, New York, 1917.
- Meissner, R., *Die Strengleikar*, Halle, 1902.
- Unger, C. R. and H. J. Huitfeldt (eds.), *Diplomatarium Norvegicum*, II, Christiania, 1884.

General surveys

- Andersson, A. and P. Anker, *L'Art Scandinave*, 1–2, Yonne, 1968; English edn: *The Art of Scandinavia*, London, 1970.
- Arbman, H., E. Cinthio and R. Norberg, *Vår äldsta konst: Nordisk medeltid, Bildkonsten i Norden*, 1, Stockholm, 1974.
- Ars: Suomen taide*, vol. 1, Helsinki, 1987.
- Beckett, F., *Danmarks Kunst*, 1–2, København, 1924–6.
- Bekker-Nielsen, H. et al., *Norrøn fortællekunst: Kapitler af den norsk-islandske middelalderlitteraturs historie*, København, 1965.
- Bengtsson, H., *Den höviska kulturen i Norden 1100–1500. En konsthistorisk undersökning*, Stockholm, 1999.
- Berg, K. (ed.), *Danmarks kirker*, ed. Nationalmuseet, København, 1945–.
- (ed.), *Norges kunsthistorie*, 1–2, Oslo, 1981.
- Bolvig, A., *Kirkekunstens storhedstid. Om kirker og kunst i Danmark i romansk tid*, København, 1992.
- Bonsdorff, J., 'Kunstproduktion und Kunstverbreitung im Ostseeraum des späten Mittelalters', *Suomen Muinaismuistoyhdistyksen Aikakauskirja*, 99, Helsinki, 1993.
- Brøndsted, M. (ed.), *Nordens litteratur før 1860*, København, 1972.
- Clover, C. and J. Lindow (eds.), *Old Norse-Icelandic Literature: A Critical Guide*, Ithaca and London, 1985.
- Cornell, H., *Den svenska konstens historia. Första delen. Från vikingatiden till 1700-talets slut*, Stockholm, 1944.
- Dahlerup, T., *De fire stænder*, O. Olsen (ed.), *Gyldendal og Politikens Danmarkshistorie*, 6, København, 1989.
- Elias, N., *Über den Prozess der Zivilisation*, 1–2, Frankfurt, 1977.
- Engelstad, E. S., *Senmiddelalderens kunst i Norge ca. 1400–1535*, Oslo, 1936.
- Friis, O., *Den danske litteraturs historie*, 1, *Fra oldtiden til renæssansen*, København, 1945.
- Grønbech, V., *Vor folkeæt i oldtiden*, 1–4, København, 1909–12, reprinted 1955.
- Haugen, E., *The Scandinavian Languages. An Introduction to their History*, London, 1976.
- Holm-Olsen, L., 'Middelalderens litteratur i Norge', in E. Beyer (ed.), *Norges litteraturhistorie*, 1, Oslo, 1974.
- Kaspersen, S. et al., *Dansk litteraturhistorie*, 1, *Fra runer til ridderdigtning o. 800–1480*, København, 1984.

Select Bibliography

- Kirkja og kirkjuskurð: Kirker og kirkekunst på Island og i Norge*, Reykjavík, 1997.
- Kjær, U. and P. Grindler-Hansen, *Kirkene i Danmark*, 1–2, Viborg, 1989.
- KLNM, 1–22, Oslo, København, Malmö, 1956–78.
- Kristjánsson, J., *Eddas and Sagas*, Reykjavík, 1988.
- Lassen, E., *Dansk kunst. Fra runesten til altertavle, ca 900–1500*, København, 1972.
- Lehmann, P., *Skandinaviens Anteil an der lateinischen Literatur und Wissenschaft des Mittelalters*, 1–2, *Sitzungsbericht der Bayerischen Akademie der Wissenschaften*, München, 1936–37.
- Lindblom, A., *Sveriges konsthistoria*, 1, Stockholm, 1944.
- Lockwood, W. B., *Indo-European Philology*, 3rd printing, London, 1977.
- Lund, H. (ed.), *Danmarks arkitektur*, København, 1979–81.
- Lönnroth, L. and S. Delblanc (eds.), *Den svenska litteraturen*, 1, *Från forntid till frihetstid*, Stockholm, 1987.
- Nielsen, H. F., *The Germanic Languages. Origins and Early Dialectal Interrelations*, Tuscaloosa, 1989.
- Nordal, S. (ed.), *Litteraturhistoria, Nordisk kultur*, 8:A–B, Stockholm, Oslo and København, 1943–53.
- Norges kirker. Norske minnesmerker*, 1–8:2, ed. Riksantikvaren, Oslo, 1962–2000.
- Ólason, V. (ed.), *Íslensk bókmenntasaga*, 1–2, Reykjavík, 1992–3.
- Pulsiano, Ph. (ed.), *Medieval Scandinavia. An Encyclopedia*, New York and London, 1993.
- Renfrew, C., *Archaeology and Language. The Puzzle of Indo-European Origins*, 2nd edn, London, 1989.
- Ringbom, S. (ed.), *Konsten i Finland*, Helsingfors, 1987.
- Sandström, S. (ed.), *Konsten i Sverige*, 1, Stockholm, 1991.
- Signums svenska konsthistoria*, Lund, 1994.
- Suomen kirkot/Finlands kyrkor*, ed. Suomen Muinaismuistoyhdistys/ Finska Fornminnesföreningen, Helsingfors, 1959–.
- Sveinsson, E. Ó., *Íslenzkar bókmenntir í fornöld*, 1, Reykjavík, 1962.
- Sveriges kyrkor, konsthistoriskt inventarium*, ed. Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien, Stockholm, 1912–.
- Tigerstedt, E. N. (ed.), *Nyillustrerad svensk litteraturhistoria*, 1, *Forntiden, medeltiden, Vasatiden*, Stockholm, 1955.
- Turville-Petre, G., *Origins of Icelandic Literature*, Oxford, 1953.
- Tuulse, A., *Romansk konst i Norden*, Stockholm, 1968.

Secondary works

- Ágústsson, H., *Skálholt. Kirkjur*, Reykjavík, 1990.
- Anderson, I., *Vadstena klosterkyrka, Sveriges kyrkor*, 213, Stockholm, 1991.
- Andersson, A., 'English influence in Norwegian and Swedish figuresculpture in wood', Ph.D. thesis, Stockholm, 1949.
- 'Die Glasmalereien des Mittelalters in Skandinavien', *Corpus vitrearum medii aevii Scandinavien*, Stockholm, 1968.
- Medieval Wooden Sculpture*, 2–3, Stockholm, 1966, 1980.
- Andersson, B. M., 'Émaux limousins en Suède. Les châsses. Les croix', *Antikvariskt Arkiv* 69, 1980.

Secondary works, Part V

- Andersson, T. M., *The Problem of Icelandic Saga Origins: A Historical Survey*, New Haven, 1964.
- Antonsen, E. H., *A Concise Grammar of the Older Runic Inscriptions*, Tübingen, 1975.
- Bagge, S., 'Nordic students at foreign universities', *Scandinavian Journal of History*, 9, 1984.
- The Political Thought of the King's Mirror*, Odense, 1987.
- Society and Politics in Snorri Sturluson's Heimskringla*, Berkeley, 1991.
- From Gang Leader to the Lord's Anointed: Kingship in Sverris saga and Hákonar saga Hákonarsonar*, Odense, 1996.
- Banning, K. (ed.), *A Catalogue of Wall-Paintings in the Churches of Medieval Denmark 1100–1600. Scania Halland Blekinge*, Copenhagen, 1976–82.
- Barnes, M., 'How "common" was Common Scandinavian?', in K. G. Goblirsch et al. (eds.), *Germanic Studies in Honor of Anatoly Liberman*, NOWELE, 31/32, 1997.
- Bergendahl-Hohler, E., 'The capitals of Urnes church', *Acta Archaeologica* 46, København, 1976.
- Norske stavkirkeportaler*, 1–2, Oslo, 1994.
- Bisgaard, L., *Tjenesteideal og fromhedsideal: Studier i adelens tænke måde i dansk senmiddelalder*, Århus, 1988.
- 'Det religiøse liv i senmiddelalderen', in P. Ingesmann and J. V. Jensen (eds.), *Danmark i senmiddelalderen*, Århus, 1994.
- Blindheim, M., *Norwegian Romanesque Decorative Sculpture 1090–1210*, London, 1965.
- 'The Romanesque dragon doorways of the Norwegian stave churches', *Institutum Romanum Norvegiae. Acta II*, Roma, 1965.
- The Stave Church Paintings*, New York, 1965.
- Blöndal, S. and S. Sigtryggsson, *Gammel islandsk kultur i billeder*, København, 1929.
- Boëthius, G. and A. Romdahl, *Uppsala domkyrka*, Uppsala, 1935.
- Bonnier, A. C., 'Kyrkorna berättar', Ph.D. thesis, University of Uppsala, 1987.
- Boye Petersen, K. and J., *Kirkelig skulptur i Danmark*, 1–4, København, 1999.
- Branting, A. and A. Lindblom, *Medeltida vävnader och broderier i Sverige*, Stockholm, 1929.
- Bull, E., *Folk og kirke i middelalderen*, Kristiania, København, 1912.
- Christensen, A. E., *Kongemagt og aristokrati: Epoker i dansk middelalderlig statsopfattelse indtil unionstiden*, København, 1945.
- Cinthio, E., 'Lunds domkyrka under romansk tid', Ph.D. thesis, University of Lund, 1957.
- Skånes stenskulptur under 1100-talet*, Lund, 1995.
- Curman, S., *Cistercienserordens byggnadskonst*, 1, Stockholm, 1912.
- Dahlberg, M., *Skaratraktens kyrkor under äldre medeltid*, Stockholm, 1998.
- Damsholt, N., 'Kingship in Danish royal diplomas', *Medieval Scandinavia*, 3, 1970.
- Dedekam, H., *Baldisholmtæppet*, Kristiania, 1918.
- Duby, G., *Le chevalier, la femme et le prêtre: Le mariage dans la France féodale*, Paris, 1981.
- Ebel, E., *Der Konkubinat nach altwestnordischen Quellen, Ergänzungsbände zum Reallexikon der germanischen Altertumskunde*, 8, Berlin, 1993.
- Ekhoﬀ, E., *Svenska stavkyrkor*, Stockholm, 1914–16.
- En reise gjennom norsk byggekunst. Fortidsminnesforeningens eiendommer gjennom 150 år*, ed. Riksantikvaren og Fortidsminnesforeningen, Oslo, 1994.
- Fagerland, T. E., 'Arme riddere og halte helter: Erikskrönikans politiske mentalitet', unpublished graduate thesis, University of Bergen, 1994.

Select Bibliography

- Faulkes, A. and R. Perkins (eds.), *Viking Revaluations*, London, 1992.
- Fenger, O., *Fejde og mandebod: Studier over slægtsansvaret i germansk og gammeldansk ret*, København, 1971.
- Fett, H., *Norges kirker i middelalderen*, Kristiania, 1909.
- En islandsk tegnebog fra middelalderen*, Christiania, 1919.
- Fisher, G., *Domkirken i Trondheim*, 1–2, Oslo, 1965.
- Norske kongeborger*, 1–2, Oslo, 1951–80.
- Franzén, A. M. and M. Nockert, *Bonaderna från Skog och Överhogdal och andra medeltida väggbeklädnader, Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien*, Stockholm, 1992.
- Fröjmark, A., *Mirakler och helgonkult: Linköpings biskopsdöme under senmedeltiden*, Uppsala, 1992.
- Gardberg, C. J., *Finlands medeltida borgar*, Esbo, 1993.
- Geary, P., *Living with the Dead in the Middle Ages*, Ithaca, 1994.
- Gellner, E., *Nations and Nationalism*, Oxford, 1983.
- Grønvik, O., *Runene på Tunesteinen*, Oslo, 1981.
- Gudjónsson, E., *Bibliography of Icelandic Textiles and Costumes*, Reykjavík, 1977.
- Gunnes, E., 'Innledning', in A. Salvesen (trans.), *Gammelnorsk Homiliebok*, Oslo, 1971.
- 'Prester og deier – sølibatet i norsk middelalder', in S. Imsen and J. Sandvik (eds.), *Hamarspor: Eit festskrift til Lars Hamre*, Oslo, 1982.
- Gustavsson, E., 'Barlingbofuntens reliefer', *Fornvännen*, 53, Stockholm, 1958.
- Henriksen, C. and J. van der Auwera, 'The Germanic languages', in E. König and J. van der Auwera (eds.), *The Germanic Languages*, London, 1994.
- Hermansson, L., *Släkt, vänner och makt: en studie av elitens politiska kultur i 1100-talets Danmark*, Göteborg, 2000.
- Hernfjäll, V., *Medeltida kyrkmålningar i gamla Skara stift*, Ph.D. thesis, *Skrifter från Skaraborgs länsmuseum*, 16, Skara, 1993.
- Hiekkanen, M., 'The stone churches of the medieval diocese of Turku. A systematic classification and chronology', *Suomen Muinaismuistoyhdistyksen Aikakauskirja* 101, Helsinki, 1994.
- Hjelde, O., *Norsk preken i det 12. århundre: Studier i Gammel Norsk Homiliebok*, unpublished manuscript, Oslo, 1990.
- Holtan, E., *Ekteskap, frillelivnad og hordom i norsk høgmellomalder*, Oslo, 1996.
- Haastrup, U. (ed.), *Danske kalkmalerier*, 1–6, København, 1985–92.
- Härdelin, A. and M. Hedlund, 'The monastic library of medieval Vadstena', *Acta Bibl. Reg. Universitatis Upsaliensis*, 29, Uppsala, 1990.
- Jakobsson, C., 'Höggotisk träskulptur i gamla Linköpings stift', Ph.D. thesis, Visby, 1995.
- Jansson, S. B., 'Chronicles, rhymed', in Ph. Pulsiano (ed.), *Medieval Scandinavia. An Encyclopedia*, New York and London, 1993.
- Johannesson, K., *Saxo Grammaticus: Komposition och världsbild i Gesta Danorum*, Stockholm, 1978.
- Johannsen, H. and C. M. Smidt, *Kirkens huse*, København, 1981.
- Jonsson, B., 'The ballad and oral literature', *Harvard English Studies*, 17, 1991.
- Jørgensen, E., *Helgendyrkelse i Danmark*, København, 1909.
- Karlsson, L., 'Romansk träornamentik i Sverige', Ph.D. thesis, Stockholm, 1976.
- Medieval Ironwork in Sweden*, 1–2, Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien, Stockholm, 1988.

- 'Ironwork', in Ph. Pulsiano (ed.), *Medieval Scandinavia. An Encyclopedia*, New York and London, 1993.
- Kaspersen, S., 'Kalkmaleri og samfund 1241–1340/50', in B. P. McGuire (ed.), *Kulturblostring og samfundskrise i 1300-tallet*, København, 1979.
- Kielland, E. C., *Stave Churches and Viking Ships*, Oslo, 1981.
- Kielland, Th., *Norsk Guldsmedkunst i Middelalderen*, Oslo, 1926.
- Kjellberg, A., 'Textiles, furnishing', in Ph. Pulsiano (ed.), *Medieval Scandinavia. An Encyclopedia*, New York and London, 1993.
- Kronqvist, I., 'Die mittelalterliche Kirchenarchitektur in Finnland', *Suomen Muinaismuistoyhdistyksen Aikakauskirja* 48:1, Helsinki, 1948.
- Krötzel, C., *Pilger, Mirakel und Alltag: Formen des Verhaltens im skandinavischen Mittelalter*, Tampere, 1994.
- Kværndrup, S., 'Det politiske niveau i Gesta Danorum', in *Dansk litteraturhistorie*, 1, København, 1990.
- Lagerlöf, E., 'Gotländsk stensulptur från gotiken', Ph.D. thesis, Stockholm, 1975.
- Larsson, O. L., *Kalmarunionens tid: Från drottning Margareta till Kristian II*, Stockholm, 1997.
- Lidén, H. E., *Mariakirken. Romansk bygningskunst i Bergen*, Bergen, 1961.
- Middelalderen bygger i stein: en innføring i steinhugger- og murerhåndverket i Norge i middelalderen*, Oslo, 1974.
- 'Trondheims domkirkes vestfront', *Foreningen til norske fortidsminnesmerkers bevaring. Årbok* 1990.
- 'Architecture', in Ph. Pulsiano (ed.), *Medieval Scandinavia. An Encyclopedia*, New York and London, 1993.
- Liebgott, N.-K., *Middelalderens emaljekunst*, København, 1986.
- Liepe, L., 'Den medeltida träskulpturen i Skåne', *Skånsk medeltid och renässans* 14, Lund, 1995.
- Lindahl, G., 'Uppsala domkyrka', in A. Nilsén (ed.), *Kyrkorna i Uppsala, Upplands kyrkor, nya serien* 1, Uppsala, 1992.
- Lindblom, A., *La peinture gothique en Suède et en Norvège*, Stockholm, 1916.
- Lovén, C., *Borgar och befästningar i det medeltida Sverige, Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien*, Stockholm, 1996.
- Lönnroth, E., *Sverige och Kalmarunionen*, Göteborg, 1934.
- Mackeprang, M., *Vore landsbykirker*, København, 1920.
- Danmarks middelalderlige døbefonter*, København, 1941.
- Magerøy, E. M., 'Carving', in Ph. Pulsiano (ed.), *Medieval Scandinavia. An Encyclopedia*, New York and London, 1993.
- Magerøy, E. M. and L. Karlsson, 'Wood carving', in Ph. Pulsiano (ed.), *Medieval Scandinavia. An Encyclopedia*, New York and London, 1993.
- Magga, O. H., 'Samisk språk', in B. Molde and A. Karker (eds.), *Språkene i Norden*, Oslo, 1983.
- Magnúsdóttir, A., *Frillor och fruar: politik och samlevnad på Island 1120–1400*, Göteborg, 2001.
- Medieval Wooden Sculpture in Sweden*, Stockholm, 1964–80.
- Miller, W. I., *Bloodtaking and Peacemaking*, Chicago, 1990.
- Monclair, H., *Forestillinger om kongen i norsk middelalder gjennom ritualene og symbolene rundt ham, Norges forskningsråd: KULTs skriftserie*, 44, Oslo, 1995.
- Morris, C., *The Discovery of the Individual*, Toronto, 1987.

Select Bibliography

- Muchembled, R., *L'invention de l'homme moderne*, Paris, 1988.
- Nedkvitne, A., *Møtet med døden i norrøn middelalder: En mentalitetshistorisk studie*, Oslo, 1997.
- Nedkvitne, A. and P. Norseng, *Byen under Eikaberg, Oslo bys historie*, 1, Oslo, 1991.
- Nielsen, H. F., 'On the dialectal split of Ingveonic West Germanic from the early runic language of Scandinavia', in K. Düwel (ed.), *Runische Schriftkultur in kontinental-skandinavischer und -angelsächsischer Wechselbeziehung*, Berlin, 1994.
- Nilsén, A., 'Program och funktion i senmedeltida kalkmåleri. Kyrkmålningar i Mälardalen; skapen och Finland 1400–1534', Ph.D. thesis, Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien, Stockholm, 1986.
- 'Johannes Rosenrod – ein deutscher Maler in Schweden um 1437', *Austausch und Verbindung in der Kunstgeschichte des Ostseeraums. Hamburger Gespräche*, 8, Kiel, 1988.
- Kyrkorummets brännpunkt. Gränsen mellan kor och långhus i den svenska landskyrkan. Från romanik till nygotik*, Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien, Stockholm, 1991.
- 'Painting', in Ph. Pulsiano (ed.), *Medieval Scandinavia. An Encyclopedia*, New York and London, 1993.
- 'Kring ett limogeskrucifix från Värvik på Dal', *Fornvännen*, 93:1, 1998.
- 'Södra Råda church in Sweden. A lost national treasure', *Konsthistorisk tidskrift*, 3, 2002.
- Nisbeth, Å., *Bildernas predikan*, Stockholm, 1986.
- Ordet som bild. Östgötskt kalkmåleri vid slutet av 1300-talet och början av 1400-talet*, Stockholm, 1995.
- Nordman, C. A., *Medeltida skulptur i Finland*, Helsingfors, 1964.
- Nors, T., 'Kampen om ægteskabet', *Den jyske historiker*, 42, 1987.
- Nyborg, E., *Fanden på væggen*, København, 1978.
- Nørlund, P., *Gyldne aldre. Jysk metal Kunst fra Valdemartiden*, København, 1926.
- Page, R. I. 'New runic finds in England', in *Runor och runinskrifter*, Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien: Konferenser, 15, Stockholm, 1987.
- Paulsen, P., *Drachenkämpfer, Löwenritter und die Heinrichssage*, Köln and Graz, 1966.
- Paludan, H., *Familia og familie: To europæiske kulturelementers møde i højmiddelalderens Danmark*, Århus, 1995.
- Radding, C., *A World Made by Men*, Chapel Hill, 1985.
- Riising, A., *Danmarks middelalderlige prædigen*, København, 1969.
- Roesdahl, E., 'Fortification', in Ph. Pulsiano (ed.), *Medieval Scandinavia. An Encyclopedia*, New York and London, 1993.
- Roosval, J., *Die Steinmeister Gottlands*, Stockholm, 1918.
- Ross, M. Clunies, *Prolongued Echoes. Old Norse Myths in Medieval Northern Society*, 1–2, Odense, 1994–8.
- (ed.), *Old Icelandic Literature and Society*, Cambridge, 2000.
- Rydbeck, M., *Skånes stenmästare före 1200*, Lund, 1936.
- Rydbeck, O., *Lunds domkyrkas byggnadshistoria*, Lund, 1923.
- Sammallahti, P., 'A linguist looks at Saami prehistory', *Acta Borealia*, 2, 1989.
- Sandnes, J., *Kniven, ølet og æren: Kriminalitet i Norge på 1500- og 1600-tallet*, Oslo, 1990.
- Sawyer, B., 'Valdemar, Absalon, and Saxo: Historiography and politics in medieval Denmark', *Revue Belge de Philologie et d'Histoire*, 63, 1985.
- Schmitt, J.-C., 'Les superstitions', in J. Le Goff and R. Remond (eds.), *Histoire de la France religieuse*, 1, Paris, 1988.

Primary sources, Part VI

- Schück, H., 'Chronicles: Sweden', in Ph. Pulsiano (ed.), *Medieval Scandinavia. An Encyclopedia*, New York and London, 1993.
- Segev, D., *Medieval Magic and Magicians in Norway and Elsewhere*, Oslo, 2001.
- Sigurðsson, J. V., 'Friendship in the Icelandic Commonwealth', in G. Pálsson (ed.), *From Sagas to Society*, London, 1992.
- 'Forholdet mellom frender, hushold og venner på Island i fristatstiden', *Historisk Tidsskrift*, 74, 1995.
- Chieftains and Power in the Icelandic Commonwealth*, Odense, 1999.
- Simensen, E., 'Språkkontakt over landegrenser', *Collegium Medievale*, 7, 1994/1.
- Skovgaard Petersen, I., *Da Tidernes Herre var nær: Studier i Saxos historiesyn*, København, 1987.
- Smedberg, G., *Nordens första kyrkor. En kyrkorättslig studie*, Lund, 1973.
- Stigell, A. L., 'Kyrkans tecken och årets gång', *Suomen Muinaismuistoyhdistyksen Aikakauskirja / Finska Fornminnesföreningens Tidskrift*, 77, Helsingfors, 1974.
- Svanberg, J., *Sankt Göran och draken*, Stockholm, 1993.
- Syrett, M., *The Unaccented Vowels of Proto-Norse*, *NOWELE Supplement*, 11, Odense, 1994.
- Söderberg, B. G., *Svenska kyrkomålningar från medeltiden*, Stockholm, 1951.
- Mäster Sighmunder i Dädesjö*, Malmö, 1957.
- Gotländska kalkmålningar 1200–1400*, Visby, 1971.
- Tuulse, A. (ed.), *Ålands medeltida kyrkor*, *Acta Universitatis Stockholmsensis* 25, Stockholm, 1973.
- Tångeberg, P., *Mittelalterliche Holzsulpturen und Altarschreine in Schweden*, Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien, Stockholm, 1986.
- Van Engen, J., 'The Christian Middle Ages as an historiographical problem', *The American Historical Review*, 91, 1986.
- Vauchez, A., *La Sainteté en Occident aux derniers siècles du Moyen Age d'après le procès de canonisation et les documents hagiographiques*, Rome, 1980.
- Wennervirta, L., *Suomen keskiaikainen kirkkomaalaus*, Porvoo, Helsinki, 1937.

VI Late medieval society (c. 1350–1520)

Primary sources

- Andersen, Aa. (ed.), *Den danske rigslovgivning 1397–1513*, København, 1989.
- Hildebrand, B. E. et al., *Diplomatarium Suecanum, Svenskt diplomatarium*, 1–, Stockholm 1829–.
- Holmbäck, Å. and E. Wessen (eds.), *Magnus Erikssons stadslag: Inusvensk tolkning*, Stockholm, 1966.
- Huitfeldt, A., *Danmarckis Rigs Krønike (1594–1603)*, 4, København, 1652.
- Kroman, E. (ed.), *Den danske Rigslovgivning indtil 1400*, København, 1971.
- Lechner, G., *Die hansischen Pfundzollisten des Jahres 1368, Quellen und Darstellungen zur hansischen Geschichte*, Neue Folge, 10, Lübeck, 1935.
- Lindborg, A. (ed.), 'Diarium Vazstenense': *Vadstena klostets minnesbok*, Stockholm, 1918.
- Molbech, C. and N. M. Petersen (eds.), *Udvalg af hidtil utrykte Danske Diplomer og Breve fra 14., 15. og 16. Aarhundrede*, København, 1842–59.
- Ramusio, Gio Battista, *Navigazione e viaggio*, Venezia, 1559, later edns 1574, 1583, 1606.
- Rydberg, O. S. (ed.), *Sveriges Traktater*, 2, Stockholm, 1883.

Select Bibliography

General surveys

- Abel, W., *Geschichte der deutschen Landwirtschaft vom frühen Mittelalter bis zum 19. Jahrhundert*, Deutsche Agrargeschichte, 2, Stuttgart, 1962.
- Albrechtsen, E., *Fællesskabet bliver til 1380–1536, Danmark-Norge 1380–1814*, 1, Oslo, 1997.
- Andersen, N. K., *Senmiddelalderen 1241–1448*, H. Koch and B. Kornerup (eds.), *Den danske kirkes historie*, 2, København, 1962.
- Den danske kirkes historie under kongerne Christiern I og Hans*, H. Koch and B. Kornerup (eds.), *Den danske kirkes historie*, 3:1, København, 1965.
- Andersson, H., *Sjuttiosex medeltidsstäder – aspekter på stadsarkeologi och medeltida urbaniseringsprocess i Sverige och Finland*, *Medeltidsstaden*, 73, Stockholm, 1990.
- André, A., *Den urbana scenen: Städer och samhälle i det medeltida Danmark*, Bonn, Malmö, 1985.
- Balling, J. L. and P. G. Lindhardt, *Den nordiske kirkes historie*, 2nd edn, København, 1967.
- Behre, G. et al., *Sveriges historia 1521–1809*, Stockholm, 1985.
- Benedictow, O. J., *Fra rike til provins*, K. Mykland (ed.), *Norges historie*, 5, Oslo, 1977.
- Bjørkvik, H., *Folketap og sammenbrudd 1350–1520*, K. Helle (ed.), *Aschehougs Norgeshistorie*, 4, Oslo, 1996.
- Bjørn, C. (ed.), *Det danske landbrugs historie*, 1, København, 1991.
- Blom, G. A. (ed.), *Middelaldersteder, Urbaniseringsprocessen i Norden*, 1, Oslo, 1977.
- Brilioth, Y., *Den senare medeltiden*, H. Holmquist and H. Pleijel (eds.), *Svenska kyrkans historia*, 2, Uppsala, 1941.
- Dahlerup, T., *De fire stænder*, O. Olsen (ed.), *Gyldendal og Politikens Danmarkshistorie*, 6, København, 1989.
- Danielsen, R. et al., *Norway: A History from the Vikings to Our Own Time*, Oslo, 1995.
- Dyrvik, S. et al., *Norsk økonomisk historie 1500–1970*, 1, Bergen, 1979.
- Gissel, S. et al. (eds.), *Desertion and Land Colonization in the Nordic Countries c. 1300–1600*, Stockholm, 1981.
- Helgason, J., *Islands Kirke*, 1–2, København, 1922–25.
- Helle, K., *Under kirke og kongemagt*, K. Helle (ed.), *Aschehougs Norgeshistorie*, 3, Oslo, 1995.
- Holmsen, A., *Norges historie: Fra de eldste tider til 1660*, 4th ed., Oslo, 1977.
- Hørby, K., 'Tiden fra 1340 til 1523', in A. E. Christensen et al. (eds.), *Danmarks historie*, 2, København, 1980.
- Velstands krise og tusind baghold 1250–1400*, O. Olsen (ed.), *Gyldendal og Politikens Danmarkshistorie*, 5, København, 1989.
- Imsen, S. and J. Sandnes, *Avfolkning og union, 1319–1448*, K. Mykland (ed.), *Norges historie*, 4, Oslo, 1977.
- Jaakola, J., *Suomen sydänkeskiaka*, *Suomen historia*, 4, Porvoo, 1944.
- KLNM, 1–22, Oslo, København, Malmö, 1956–78.
- Kolsrud, O., *Noregs Kyrkesoga I. Millomalderen*, Oslo, 1958.
- Laaksonen, E. and E. Pärssinen (eds.), *Suomen historia*, 4, Espoo, 1985.
- Lindhardt, P. G., *Reformationstiden 1513–1536*, H. Koch and B. Kornerup (eds.), *Den danske kirkes historie*, 3:2, København, 1965.
- Magnusson, L., *Sveriges ekonomiska historia*, Falun, 1996.
- Pulsiano, Ph. (ed.), *Medieval Scandinavia. An Encyclopedia*, New York and London, 1993.

Secondary works, Part VI

- Rian, Ø., *Den nye begynnelsen*, K. Helle (ed.), *Aschehougs Norgeshistorie*, 5, Oslo, 1995.
- Schück, A. (ed.), *Befolkning under medeltiden*, *Nordisk kultur*, 2, Stockholm, Oslo, København, 1938.
- Skyum-Nielsen, N., *Fruer og vildmænd*: 1, *Dansk middelalderhistorie: 1250–1340*, København, 1994.
- Pörsteinsson, B., *Island*, Århus, 1985.

Secondary works

- Ahnlund, N., 'I den stora folkminskningens spår', *Vintergatan*, 1933.
- Ahnlund, N., *Stockholms historia före Gustav Vasa*, Stockholm, 1953.
- Anthoni, E., *Finlands medeltida frälse och 1500-talsadel*, Helsingfors, 1970.
- Benedictow, O. J., 'Norge', in *Den nordiske Adel i Senmiddelalderen: Struktur, funktioner og internordiske relationer, Rapporter til Det nordiske Historikermøde i København 1971, 9–12 August*, København, 1971.
- 'The great pestilence in Norway: An epidemiological study', *Collegium Medievale*, 3, 1990/1.
- Plague in the Late Medieval Nordic Countries: Epidemiological Studies*, 2nd edn, Oslo, 1992.
- The Medieval Demographic system of the Nordic countries*, 2nd edn, Oslo, 1996.
- Berglund, J., 'The decline of the Norse settlements in Greenland', *Arctic Anthropology*, 23, 1986.
- Biskup, M., 'Sveriges plats i Jagellornas politik kring sekelskiftet 1500', *Scandia*, 45, 1979.
- Bjørkvik, H., 'Nyare forskning i norsk seinmellomalder', in *Nytt fra norsk middelalder*, 2, *Norsk lektorlags faglig-pedagogiske skrifter*, 10, Oslo, 1970.
- Blom, G. A., 'Stadsrett, Norge', *KLNM*, 16, 1971.
- 'Smørhandel, Norge', *KLNM*, 16, 1971.
- 'Stadsstyrelse, Norge', *KLNM*, 17, 1972.
- Hellig-Olavs by: Middelalderen til 1537, Trondheims historie 997–1997*, 1, Oslo, 1997.
- Blom, G. A. and J. Moen, *Städer och stadsbor*, Lund, 1990.
- Blom, G. A. et al., 'Handelsprivilegier', *KLNM*, 6, 1961.
- Briffa, K. R. et al., 'A 1,400-year tree-ring record of summer temperatures in Fennoscandia', *Nature*, 346, 1990.
- Brink, S., 'Den senmedeltida agrarkrisen i Hälsingland', *Bebyggelsehistorisk tidskrift*, 20, 1990.
- Brunius, J., *Bondebygd i förändring: Bebyggelse och befolkning i Västra Närke ca. 1300–1600*, Lund, 1980.
- Bruns, F., 'Die Lübeckischen Pfundzollbücher von 1492–1496', *Hansische Geschichtsblätter*, 11, 1904–5.
- Bøgh, A. et al. (eds.), *Til kamp for friheden: Sociale oprør i nordisk middelalder*, Ålborg, 1988.
- Bååth, K., *Öde sedan stora döden var . . . , Bebyggelse och befolkning i Norra Vedbo under senmedeltid och 1500-tal*, Lund, 1983.
- Christensen, C. A., 'Nedgangen i landgilden i det 14. aarhundrede', *Historisk Tidsskrift*, 10:1, København, 1931.
- 'Ændringerne i landsbyens økonomiske og sociale struktur i det 14. og 15. århundrede', *Historisk Tidsskrift*, 12:4, København, 1964.

Select Bibliography

- Christophersen, A. E. and S. W. Nordeide, *Kaupangen ved Nidelva, Riksantikvarens skrifter*, 7, Trondheim, 1994.
- Clason, S., *Häradshövdingämbetet i senmedeltiden och Gustav Vasas Sverige, Rättshistoriskt bibliotek*, 39, Stockholm, 1987.
- Dahlbäck, G., *Uppsala domkyrkas godsinnhav med särskild hänsyn till perioden 1344–1527, Studier till det medeltida Sverige*, 2, Uppsala, 1977.
- ‘Jord som kapitalplacering’, *Bebyggelsehistorisk tidskrift*, 2, 1981.
- ‘En stad i staden: Om domkyrkans ekonomiska betydelse för Uppsala under senmedeltiden’, in N. Cnattingius and T. Nevéus (eds.), *Från Östra Aros till Uppsala: En samling uppsatser kring det medeltida Uppsala, Uppsala stads historia*, 7, Uppsala, 1986.
- ‘Stadtkernforschung in Schweden’, in H. Jäger (ed.), *Stadtkernforschung*, Köln, Wien, 1987.
- I medeltidens Stockholm, Monografier utgivna av Stockholms stad*, 81, Borås, 1988.
- ‘Rådmannen i senmedeltidens Stockholm’, in B. Hallerdt (ed.) *Från medeltidens Stockholm, Sankt Eriks årsbok*, 1993.
- ‘Malmö’, *Nationalencyclopedien*, 12, Höganäs, 1994.
- ‘Aldrig på en söndag: Om helgdagar och sammanträdesdagar i det medeltida Sverige’, in *Historier från Frescati: En vänbok till Kerstin Israelsson*, Stockholm, 1995.
- Dahlerup, T., ‘Lavadelens krise i dansk senmiddelalder’, *Historisk Tidsskrift*, 12:4, København, 1969.
- Enemark, P., ‘Handelsprivilegier, Danmark’, *KLNM*, 6, 1961.
- ‘Kornhandel, Alm. og Danmark’, *KLNM*, 9, 1964.
- Studier i toldregnskabsmateriale i begyndelsen af 16. århundrede*, 1, Århus, 1971.
- ‘Vinterliggare, Danmark’, *KLNM*, 20, 1976.
- ‘Øksnehandel’, *KLNM*, 20, 1976.
- Enemark, P. et al., ‘Told’, *KLNM*, 18, 1974.
- Ersgård, L., ‘Vår marknad i Skåne’: *Bebyggelse, handel och urbanisering i Skanör och Falsterbo under medeltiden*, Stockholm, 1990.
- Ersland, G. A., ‘Kven eigde byen? – ei gransking av opphavet og utviklinga av grunnleige i Bergen og eit utval nordeuropeiske byar’, unpublished doctoral thesis, Historisk institutt, University of Bergen, 1994.
- Ferm, O., *De högadliga godsen i Sverige vid 1500-tallets mitt, Studier till det medeltida Sverige*, 4, Stockholm, 1990.
- Friberg, N., *Stockholm i bottniska farvatten: Stockholms bottniska handelsfält under senmedeltiden och Gustav Vasa, Monografier utgivna av Stockholms kommun*, 53, Uppsala, 1983.
- Gissel, S. (ed.), *Hornsherredundersøgelsen, Det nordiske ødegårdsprojekt*, 2, København, 1977.
- (ed.), *Falsterundersøgelsen*, 1, *Det nordiske ødegårdsprojekt*, 16, Odense, 1989.
- Goehrke, C., *Die Wüstungen in Moskauer Russ’*, Wiesbaden, 1968.
- Hammarström, I. (ed.), *Kalmar stads historia*, 1, Kalmar, 1979.
- Hansen, B. U., ‘Using climate and vegetation studies in southern Greenland to estimate the natural resources during the Norse Period’, *Acta Borealia*, 8, 1991.
- Hansen, L. I. (ed.), *Seinmiddelalder i norske bygder: Utvalgte emner fra Det nordiske ødegårdsprojekts norske punktundersøkelser, Det nordiske ødegårdsprojekt*, 7, Oslo, 1981.
- Hasselberg, G., ‘Visby stadslag’, *KLNM*, 20, 1976.
- Hastrup, K., *Nature and Policy in Iceland 1400–1800: An Anthropological Analysis of History and Mentality*, Oxford, 1980.

- Hatcher, J., *Plague, Population and the English Economy 1348–1530*, London, 1977.
- Helland, A., *Topografisk-statistisk beskrivelse over Nordlands amt*, 2, Norges land og folk topografisk-statistisk beskrevet, 18, Kristiania, 1908.
- Helle, K., *Stavanger fra våg til by*, Stavanger, 1975.
- Kongssete og kjøpstad. *Fra opphavet til 1536*, Bergen bys historie, 1, Bergen, 1982.
- ‘The Hanseatic merchants in Bergen in the Middle Ages’, in I. Øye (ed.), *Bergen and the German Hansa*, Bergen, 1994.
- Orknøyene i norsk historie – *The Orkneys in Norwegian history*, Bergen, 1999.
- Hiekkänen, M., *The Stone Churches of the Medieval Diocese of Turku*, Vammala, 1994.
- Hybel, N., ‘Marginaljordstesens storhed og fald’, in C. Bjørn et al. (eds.), *Marginaljorder i fortid, nutid og fremtid*, Odense, 1992.
- Hørby, K., ‘Tyskar, Danmark’, *KLNM*, 19, 1975.
- Ilsoe, H. and B. Jørgensen (eds.), *Plov og pen: Festskrift til Svend Gissel 4. januar 1991*, København, 1991.
- Imsen, S., ‘Over bekken etter vann eller historien om den tyske bondekommunalismen som hjelp til selvhjelp’, *Historisk Tidsskrift*, 68, Oslo, 1989.
- Norsk bondekommunalisme fra Magnus Lagabøte til Kristian Kvart*, 1, Trondheim, 1990.
- Ingesman, P. and J. V. Jensen (eds.), *Danmark i senmiddelalderen*, Århus, 1994.
- (eds.), *Riget, Magten og Æren. Den danske adel 1350–1660*, Århus, 2001.
- Iuul, S., ‘Arveret’, *KLNM*, 1, 1956.
- Jacobsen, B. H., ‘Soil resources and soil erosion in the Norse settlement area of Østerbygd in Southern Greenland’, *Acta Borealia*, 8, 1991.
- Jensen, J. Elsoe, ‘La pauvreté dans les Iles Féroé’, in T. Riis (ed.), *Aspects of Poverty in Early Modern Europe*, *Odense Studies in History and Social Sciences*, Odense, 1990.
- Jutikkala, E., ‘Ilmaston muutokset ja historia’, in P. Karonen (ed.), *Pane leipään puolet petäjäistä: Nälkä – ja pulavuodet Suomen historiassa*, Jyväskylä, 1994.
- Kallioinen, M., ‘Pestepidemierna och bosättningsexpansionen i det medeltida Finland’, *Historisk Tidskrift för Finland*, 83, 1998.
- Kjersgaard, E., *Indtil år 1600: Byen og borgen Havn, Københavns historie*, 1, København, 1980.
- Knudsen, T., ‘Oslo bylov’, *KLNM*, 13, 1968.
- Koht, H., *Norsk bondereising*, Oslo, 1926.
- Kraft, S., *Från äldsta tid till 1567, Linköpings historia*, 1, Linköping, 1975.
- Kroman, E., ‘Stadsbok, Danmark’, *KLNM*, 16, 1971.
- ‘Stadsrett, Danmark’, *KLNM*, 16, 1971.
- ‘Stadsstyrelse, Danmark’, *KLNM*, 17, 1972.
- Kumlien, K., *Sverige och hanseaterna: Studier i svensk politik och utrikeshandel*, Stockholm, 1953.
- Västerås till 1600-talets början, Västerås genom tiderna*, 2, Västerås, 1971.
- Larsson, L.-O., *Det medeltida Varend*, Lund, 1964.
- Engelbrekt Engelbrektsson och 1430-talets svenska uppror*, Värnamo, 1984.
- ‘Jordägo fördelningen i Sverige under Gustav Vasas regering’, *Scandia*, 51, 1985.
- Småländsk medeltid*, Stockholm, 1986.
- Liedgren, J., ‘Stadsbok’, *KLNM*, 16, 1971.
- Lilja, S., ‘Stockholms befolkningsutveckling före 1800: problem, metoder och förklaringar’, *Historisk tidskrift*, 115, Stockholm, 1995.
- Lindberg, F., *Hantverk och skråväsen under medeltid och äldre vasatid*, Stockholm, 1964.

Select Bibliography

- Lindbæk, J., *Pavernes forhold til Danmark under kongerne Kristiern I og Hans*, København, 1907.
- Lindkvist, T., *Landborna i Norden under äldre medeltid*, *Studia Historica Upsaliensia*, 110, Uppsala, 1979.
- Lindström, D., *Skrå, stad och stat: Stockholm, Malmö och Bergen ca. 1350–1622*, Uppsala, 1991.
- Ljung, S., *Uppsala under yngre medeltid och Vasatid*, *Uppsala stads historia*, 2, Uppsala, 1954.
- ‘Stadsstyrelse’, *KLNM*, 17, 1972.
- Ljung, S. et al., ‘Borgmästare’, *KLNM*, 2, 1957.
- ‘Hantverkare’, *KLNM*, 6, 1961.
- Lunden, K., ‘Gardar, bruk og menneske i høgmellomalderen’, *Historisk Tidsskrift*, 58, Oslo, 1979.
- Löfquist, K. E., *Om riddarväsen och frälse i nordisk medeltid*, Lund, 1935.
- Maarbjerg, J. P., *Scandinavia in the European World-Economy, ca 1570–1625*, *American University Studies*, Series 9, History, 169, New York, 1995.
- Marthinsen, L., ‘Maksimum og minimum: Norsk busetnadshistorie etter DNØ’, in K. Haarstad et al. (eds.), *Innsikt og utsyn: Festskrift til Jørn Sandnes, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, Skriftserie fra Historisk institutt*, 12, Trondheim, 1996.
- Myrdal, J. and J. Söderberg, *Kontinuitetens dynamik: Agrar ekonomi i 1500-talets Sverige*, *Stockholm Studies in Economic History*, 15, Stockholm, 1991.
- Nedkvitne, A., ‘Handelssjøfarten mellom Norge og England i høymiddelalderen’, *Sjøfartshistorisk årbok*, Bergen, 1977.
- Utenrikshandelen fra det vestafjelske Norge 1100–1600*, unpublished doctoral thesis, University of Bergen, 1984.
- Nedkvitne, A. and P. Norseng, *Byen under Eikaberg*, *Oslo bys historie*, 1, Oslo, 1991.
- Niitemaa, V., ‘Fiskhandel’, *KLNM*, 4, 1959.
- Norborg, L.-A., *Storföretaget Vadstena kloster*, Lund, 1958.
- ‘Pest, Sverige’, *KLNM*, 13, 1981.
- Orrman, E., ‘The progress of settlement in Finland during the late Middle Ages’, *Scandinavian Economic Historical Review*, 29, 1981.
- Bebyggelsen i Pargas, S:t Mårtens och Vemo socknar i Egentliga Finland under senmedeltiden och på 1500-talet*, *Historiallisia Tutkimuksia*, 132, Vammala, 1986.
- ‘Huomioita myöhäiskeskiajan ja 1500-luvun asutustaantumista Pohjois- ja Koillis-Euroopassa’, *Historiallinen Aikakauskirja*, 85, 1987.
- Österberg, E., *Kolonisation och kriser: Bebyggelse, skattetryck, odling och agrarstruktur i Västra Värmland ca 1300–1600*, *Det nordiske ødegårdsprojekt*, 3, Varberg, 1977.
- ‘Agrarekonomisk utveckling: de nordiska länderna ca 1300–1600’, *Scandia*, 45, 1979.
- ‘Bönder och centralmakt i det tidigmoderna Sverige: Konflikt – kompromiss – politisk kultur’, *Scandia*, 55, 1989.
- ‘Kontroll och kriminalitet i Sverige från medeltid til nutid: Tendenser och tolkningar’, *Scandia*, 57, 1991.
- Palola, A.-P., ‘Yleiskatsaus Suomen keskiaikaisten seurakuntien perustamisajankohdista’, *Faravid*, 18–19, 1996.
- Pitkänen, K., ‘Suomen väestön historialliset kehityslinjat’, in K. Pitkänen (ed.), *Suomen väestö*, Hämeenlinna, 1994.
- Porsmose, E., *De fynske landsbyers historie – i dyrkningsfællesskabets tid*, *Odense University Studies in History and Social Sciences*, 109, Odense, 1987.

- Rafto, T. et al., 'Englandshandel', *KLNM*, 3, 1958.
- Rahmqvist, S., *Sätesgård och gods: De medeltida frälsegodsens framväxt mot bakgrund av Upplands bebyggelseshistoria*, *Upplands Fornminnesförenings Tidskrift*, 53, 1996.
- Ramsing, H. U., *Københavns historie og topografi i middelalderen*, 2, København, 1940.
- Reinholdsson, P., *Uppror eller resning? Samhällsorganisation och konflikt i senmedeltidens Sverige*, *Studia historica Upsaliensia*, 186, Uppsala, 1998.
- Rosén, J., 'Frälse', *KLNM*, 4, 1959.
- Sandberg, P. Ø., *Jordeboka over Hans Sigurdssons norske godskompleks*, unpublished graduate thesis, University of Oslo, 1970.
- Sandnes, J., *Ødetid og gjenreisning: Trøndsk busetningshistorie ca. 1200–1660*, Oslo, 1971.
- Sandnes, J. and H. Salvesen, *Ødegårdstid i Norge: Det nordiske ødegårdsprosjekts norske undersøkelser*, *Det nordiske ødegårdsprosjekt*, 4, Oslo, 1978.
- Sawyer, B., 'Viking Age rune stones as a source for legal history', in A. Dybdahl and J. Sandnes (eds.), *Nordiske middelalderlover: tekst og kontekst*, Trondheim, 1997.
- Schia, E., 'Topografi og bebyggelsesutvikling', in E. Schia (ed.), *De arkeologiske utgravninger i Gamlebyen*, Oslo, 3, Oslo, 1987.
- Sjöholm, E., *Sveriges medeltidslagar*, Lund, 1988.
- Skarin, O., *Grängsgårdar i centrum*, 1, *Studier i västsvensk bebyggelseshistoria ca. 1300–1600*, Göteborg, 1979.
- Soininen, A. M., *Pohjois-Savon asuttaminen*, Helsinki, 1981.
- Stedje, A., 'Käpplemorden – ett 600-årsminne', in B. Hallerdt (ed.), *Från det försvunna, Sankt Eriks årsbok*, 1989.
- Stefánsson, M., 'Iceland', in Ph. Pulsiano (ed.), *Medieval Scandinavia. An Encyclopedia*, New York and London, 1993.
- Sundström, H., *Bönder bryter bygd*, Lund, 1984.
- Svensson, L., 'Tänkebok', *KLNM*, 17, 1972.
- Svensson, L. and G. A. Blom, 'Skottebok', *KLNM*, 15, 1970.
- Tommila, P. (ed.), *Stadsväsendets historia i Finland*, Helsingfors, 1987.
- Þorláksson, H., 'Vað mál og verðlag: Vað mál í utanlandsviðskiptum og búskap Íslendinga á 13. og 14. öld', doctoral thesis, Háskoli Íslands, 1991.
- Þórsteinsson, B., *Enska öldin i sögu Íslendinga*, Reykjavík, 1970.
- Ulsig, E., *Danske adelsgodser i middelalderen*, *Skrifter utgivet af Det historiske institut ved Københavns Universitet*, København, 1968.
- 'Rigsråd – kongemagt – union 1434–1449', *Historie: Jyske Samlinger*, N. R., 14, Aarhus, 1981.
- 'Den senmiddelalderlige agrarkrise', *Historie, Jyske Samlinger*, 15, Aarhus, 1983–85.
- 'Pest og befolkningsnedgang i Danmark i det 14. århundrede', *Historisk Tidsskrift*, 91, København, 1990.
- 'Landownership', in Ph. Pulsiano (ed.), *Medieval Scandinavia. An Encyclopedia*, New York and London, 1993.
- 'Plague in the Late Medieval Nordic countries', *Historisk Tidsskrift*, 73, Oslo, 1994.
- 'Højmiddelalderens danske godssystem set i europæisk sammenhæng', *Bol og By*, 1996:2.
- 'Befolkningsfald, landgildefald og jordpriser i det 14. århundre', *Historisk Tidsskrift*, 101, København, 2001.
- Vahtola, J., 'The rise of settlement on the coast of Northern Ostrobothnia', in K. Julku (ed.), *Suomen varhaishistoria*, Jyväskylä, 1992.

Select Bibliography

- Vebæk, C. L., 'Kolonisation af Grønland', *KLNM*, 8, 1963.
 Walløe, L., 'Pest og folketall 1350–1750', *Historisk Tidsskrift*, 61, Oslo, 1982.
 Weibull, C., 'Lübecks Schifffahrt und Handel nach den nordischen Reichen 1368 und 1398–1400', *Zeitschrift des Vereins für Lübeckische Geschichte und Altertumskunde*, 47, 1967.
 Weidling, T., 'Adel og aristokrati. En vurdering av begrepsbruken i norsk historieskriving om adelen rundt reformasjonstiden', *Historisk Tidsskrift*, 77, Oslo, 1998.
 Weinauge, E., *Die deutsche Bevölkerung im mittelalterlichen Schweden*, Leipzig, 1942.
 Yrwing, H., 'Landsköp', *KLNM*, 10, 1965.
 Visby – *Hansestad på Gotland*, Stockholm, 1986.
 Yrwing, H. and P. Enemark, 'Hollandshandel', *KLNM*, 6, 1961.
 Zachrisson, S. et al., 'Rådhus', *KLNM*, 14, 1969.

VII Scandinavian unions (1319–1520)

Primary sources

- Olesen, J. E. (ed.), *Christoffer av Bayerns breve 1440–1448 vedrørende hans bayerske hertugdømme*, København, 1986.
 Schlyter, C. J. (ed.), *Samling af Sveriges gamla lagar*, 12, Lund, 1869.
 Schück, H., *Rikets brev och register, Skrifter utg. av Svenska Riksarkivet*, 4, Stockholm, 1976.

General surveys

- Albrechtsen, E., *Fællesskabet bliver til 1380–1536, Danmark-Norge 1380–1814*, 1, Oslo, 1997.
 Benedictow, O. J., *Fra rike til provins*, K. Mykland (ed.), *Norges historie*, 5, Oslo, 1977.
 Bjørge, N., '800–1536. Makt og avmakt', in N. Bjørge et al., *Selvstendighet og union: Fra middelalderen til 1905, Norsk utenrikspolitikkens historie*, 1, Oslo, 1995.
 Bjørkvik, H., *Folketap og sammenbrudd 1350–1520*, K. Helle (ed.), *Aschehougs Norgeshistorie*, 4, Oslo, 1996.
 Blomstedt, Y. et al. (eds.), *Suomen historia*, 2, Espoo, 1985.
 Christensen, A. E. et al. (eds.), *Danmarks historie*, 2, København, 1980.
 Dahlerup, T., *De fire stænder*, Olsen, O. (ed.), *Gyldendal og Politikens Danmarkshistorie*, 6, København, 1989.
 Hørby, K. and M. Venge, *Tiden 1340–1559*, A. E. Christensen et al. (eds.), *Danmarks historie*, 2:1, København, 1980.
 Hørby, K., *Velstands krise og tusind baghold 1250–1400*, O. Olsen (ed.), *Gyldendal og Politikens Danmarkshistorie*, 5, København, 1989.
 Imsen, S. and J. Sandnes, *Avfolkning og union 1319–1448*, K. Mykland (ed.), *Norges historie*, 4, Oslo, 1977.
 Ingesman, P. and J. V. Jensen (eds.), *Danmark i senmiddelalderen*, Århus, 1994.
 Jutikkala, E. and K. Pirinen, *A History of Finland*, New York, 1990.
 Norrbäck, M. (ed.), *Finlands historia*, 1, Ekenäs, 1992.
 Rosén, J., *Tiden före 1718, Svensk historia*, 1, Stockholm, 1962.
 Wittendorff, A., *På Guds og Herskabs nåde*, O. Olsen (ed.), *Gyldendal og Politikens Danmarks-historie*, 7, København, 1989.

Secondary works

- Albrechtsen, E., *Herredømmet over Sønderjylland 1375–1404: Studier over hertugdømmets lens-forhold og indre opbygning på dronning Margrethes tid*, København, 1981.
- Andersen, L. Wie et al., *Uppsala-overenskomsten 1520: Magtstruktur og magtkamp i Sverige januar–oktober 1520*, Odense, 1975.
- Blom, G. A., 'Warum die Norweger König Erich von Pommern den Gehorsam nicht kündigen wollten', *Acta Visbyensia*, 4, Kultur und Politik im Ostseeraum und im Norden 1350–1450, Kungsbacka, 1971.
- Norge i union på 1300-tallet, 1–2, Trondheim, 1992.
- Bruun, H., 'Abraham Brodersen', *Historisk Tidsskrift*, 11:3, København, 1950.
- 'Adelsskandinavismen: En skizze', *Nordisk tidskrift*, 1951.
- Poul Laxmand og Birger Gunnensen: *Studier over dansk politik i årene omkring 1500*, København, 1959, reprinted Viborg, 1975.
- Carlsson, G., 'König Erich der Pommer und sein baltischer Imperialismus', *Baltische Studien*, N.F., 40, Stettin, 1938.
- Medeltidens nordiska unionstanke*, Uppsala, 1945.
- Kalmar Reces 1483, Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien*, *Historiskt Arkiv*, 3, Stockholm, 1955.
- Christensen, A. E., *Kongemagt og aristokrati: Epoker i middelalderlig dansk statsopfattelse indtil unionstiden*, København, 1945, reprinted 1968.
- 'De nordiske kongeskifter 1319', in *Danmark, Norden og Østersøen: Udvalgte afhandlinger*, København, 1976.
- Kalmarunionen og nordisk politik 1319–1439*, København, 1980.
- Len og magt i Danmark 1439–1481*, *Skrifter utgivet af Jysk Selskab for Historie*, 42, Aarhus, 1983.
- 'Christoffer av Bayern som unionskonge', *Historisk Tidsskrift*, 96, København, 1996.
- Cläeson, S., *Häradshövdingämbetet i senmedeltidens och Gustav Vasas Sverige, Rättshistoriskt bibliotek*, 39, Lund, 1987.
- Dovring, F., *De stående skatterna på jord 1400–1600*, *Skrifter utg. av K Humanistiska vetenskapssamfundet i Lund*, 49, Lund, 1951.
- Enemark, P., 'Den økonomiske baggrund for de første oldenborgske kongers udenrikspolitik', *Jyske Samlinger*, Ny Række, 4, 1957.
- Fra Kalmarbrev til Stockholms blodbad: Den nordiske trestatsunions epoke 1397–1521*, Tønder, 1979.
- Kriseår 1448–1451: En epoke i nordisk unionshistorie*, København, 1981.
- 'Motiver for nordisk aristokratisk unionspolitik: Overvejelser omkring kildegrundlag og tilgangsvinkler i unionsforskningen', in P. Ingesman and J. V. Jensen (eds.), *Danmark i senmiddelalderen*, Aarhus, 1994.
- Engström, S., *Bo Jonsson*, 1, till 1375, Uppsala, 1935.
- Erslev, K., *Dronning Margrethe og Kalmarunionens grundlæggelse*, København, 1882, reprinted Viborg, 1971.
- Erik af Pommern, hans kamp for Sønderjylland og Kalmarunionens opløsning*, København, 1901, reprinted Viborg, 1971.
- Fritz, B., *Hus, land och län: Förvaltningen i Sverige 1250–1434*, 1, *Stockholm Studies in History*, 16, Stockholm, 1972.

Select Bibliography

- Fritze, K., *Am Wendepunkt der Hanse*, Berlin, 1968.
- Hammarström, I., *Finansförvaltning och varuhandel 1504–1540*, Uppsala, 1956.
- Hamre, L., *Norsk historie 1450–1513*, Oslo, 1971.
- Norsk politisk historie 1513–1537*, Oslo, 1999.
- Haug, E., 'Erik av Pommerns norske kroning', *Historisk Tidsskrift*, 74, Oslo, 1995.
- Holmbäck, Å. and E. Wessén, *Magnus Erikssons landslag, Rättshistoriskt bibliotek*, 6, Lund, 1962.
- Hørby, K., 'Øresundstolden og den skånske skibstold: Spørgsmålet om kontinuitet', in T. E. Christiansen et al. (eds.), *Middelalderstudier tilegnede Aksel E. Christensen på tresårsdagen*, København, 1966.
- 'Kalmarunionens statsret', in S. E. Green Pedersen et al. (eds.), *Profiler i nordisk senmiddelalder og renaissance: Festskrift til Poul Enemark, Historiske Skrifter*, 2, Aarhus, 1983.
- Kattinger, D., 'Jag löntthe the swenska mz sorg thz the mik hente aff mäkilborgh': Aspekter der Fremd-Herrschaft am Beispiel Albrechts von Mecklenburg in Schweden (1361–1389)', in I. Erfen and K.-H. Spiess (eds.), *Fremdheit und Reisen im Mittelalter*, Stuttgart, 1997.
- Kattinger, D. et al. (eds.), "huru thet war talet i kalmarn": Union und Zusammenarbeit in der nordischen Geschichte. 600 Jahre Kalmarer Union (1397–1997), Hamburg, 1997.
- Koht, H., *Dronning Margareta og Kalmarunionen*, Oslo, 1965.
- Lammers, W., *Die Schlacht bei Hemmingstedt: Freies Bauerntum und Fürstenmacht im Nordseeraum*, 3rd edn, Heide, 1987.
- Larsson, G. Bjarne, *Stadgelagstiftning i senmedeltidens Sverige, Rättshistoriskt bibliotek*, 51, Lund, 1994.
- Larsson, L.-O., *Kalmarunionens tid: Från drottning Margareta till Kristian II*, Falun, 1997.
- Linton, M., *Drottning Margareta, fullmäktig fru och rätt husbond: Studier i Kalmarunionens förhistoria*, Aarhus, 1971.
- 'De ekonomiska förutsättningarna för Margaretas politiska program', *Scandia*, 39, 1973.
- Margareta, Nordens drottning 1375–1412*, Stockholm, 1997.
- Losman, B., 'Drottning Margaretas ekonomi och donationspolitik', *Scandia*, 38, 1972.
- Lögberg, G. A., *De nordiska konungarna och Tyska Orden 1441–1457*, Uppsala, 1935.
- Lönnroth, E., *Sverige och Kalmarunionen 1397–1457*, Göteborg, 1934, reprinted 1969.
- Statsmakt och statsfinans i det medeltida Sverige, Göteborgs Högskolas årsskrift*, 1940:3, Göteborg, 1940.
- 'Unionsdokumenten i Kalmar 1397', *Scandia*, 24, 1958.
- Scandinavians*, Göteborg, 1977.
- Møllerup, W., *Danmarks Forhold til Liffland fra Salget af Estland til Ordensstatens Opløsning (1346–1561)*, København, 1880.
- Murawski, K. E., *Zwischen Tannenberg und Thorn: Die Geschichte des Deutschen Ordens unter dem Hochmeister Konrad von Erlichhausen 1441–1449*, Göttingen, 1953.
- Müller, C. Paludan, *De første konger af den oldenborgske slægt: Omrids og tanker*, København, 1874, reprinted 1971.
- Nowak, Z. H., 'Zum National- und Staatsbewusstsein im spätmittelalterlichen Dänemark', in A. Czacharowski (ed.), *Nationale, ethnische Minderheiten und regional Identitäten in Mittelalter und Neuzeit*, Torun, 1994.

- Olesen, J. E., *Rigsråd – Kongemagt – Union: Studier over det danske rigsråd og den nordiske kongemagts politik 1439–1449*, Skrifter utgivet af Jysk Selskab for Historie, 36, Aarhus, 1980.
- Unionskrige og Stændersamfund: Bidrag til Nordens historie i Kristian I's regeringstid 1450–1481, Skrifter utgivet af Jysk Selskab for Historie, 40, Aarhus, 1983.
- 'Christoffer av Bayerns forleningspolitik i Oberpfalz', *Forum medievale*, 11, 1985.
- 'Die preussischen Hansestädte in der nordischen Politik 1434–1450', in N. Jörn et al. (eds.), *"kopet uns werk by tyden": Festschrift für Walter Stark zum 75. Geburtstag*, [...] 1990.
- 'Christopher of Bavaria, King of Denmark, Norway and Sweden (1440–1448): Scandinavia and Southern Germany in the 15th Century', in W. Paravicini (ed.), *Nord und Süd in der deutschen Geschichte des Mittelalters*, Kieler Historische Studien, 34, Sigmaringen, 1990.
- 'Die doppelte Königswahl 1448 im Norden', in W. Paravicini (ed.), *Mare Balticum: Beiträge zur Geschichte des Ostseeraums im Mittelalter und Neuzeit. Festschrift zum 65. Geburtstag von Erich Hoffmann*, Sigmaringen, 1992.
- 'Archiregem regni Daniae', in H. F. Nielsen (ed.), *Twenty-eight Papers Presented to Hans Bekker-Nielsen*, Odense, 1993.
- 'Det danske rigsråd, kong Hans og Kalmarunionen 1481–1483', in *Struktur og funktion: Festschrift til Erling Ladewig Petersen*, Odense, 1994.
- 'Der dänische Reichsrat: die hohe Geistlichkeit', in N. Jörn et al., *Der Stralsunder Frieden von 1370, Prosopographische Studien, Quellen und Darstellungen zur Hansischen Geschichte*, N.F., 46, Köln, Weimar, Wien, 1998.
- Olsson, G., 'Freden i Köpenhamn 1509', in *Studier tillägnade Curt Weibull den 19 augusti 1946*, Göteborg, 1946.
- Palme, S. U., *Riksföreståndarvalet 1512: Studier i nordisk politik och svensk statsrätt 1470–1523*, Uppsala universitets årsskrift, 1947:7, Uppsala 1949.
- Petersen, E. Ladewig., 'Monarchy and nobility in Norway in the period around 1500', *Mediaeval Scandinavia*, 7, 1974.
- Rebas, H., *Infiltration och handel: Studier i senmedeltida nordisk Balticumpolitik i tiden omkring 1440–1479*, Göteborg, 1976.
- Renvall, P., *Finsk representation i Sveriges riksdag*, Stockholm, 1967.
- Riis, T., *Should Auld Acquaintance be Forgotten . . . Scottish-Danish Relations c. 1450–1707*, 1, Odense, 1988.
- Riis, T. (ed.), *Studien zur Geschichte des Ostseeraumes*, 1, Odense, 1995.
- Rosén, J., 'Drottning Margaretas svenska råfst', *Scandia*, 20, 1950.
- Schück, H., 'Sex skattebönder av vart härad – eller i varje gård?', in *Arkivet, historien och rörelsen: Sven Lundkvist 60 år*, Skara, 1987.
- Schück, H., 'Sweden's early parliamentary institutions from the thirteenth century to 1611', in M. Metcalf (ed.), *The Riksdag: A History of the Swedish Parliament*, Stockholm, 1987.
- Skyum-Nielsen, N., 'Et videnskabeligt falsum i debatten om Kalmarunionen', *Scandia*, 26, 1960.
- Blodbadet i Stockholm og dets juridiske maskering*, København, 1964.
- Stensson, R., *Peder Jakobsson Sunnanväder och maktkampen i Sverige 1504–1527*, Uppsala, 1947.
- Svalenius, I., *Gustav Vasa*, Stockholm, 1950.

Select Bibliography

- Tortzen, C., *Gotland 1361: Forudsætningerne, overleveringen*, København, 1961.
- Venge, M., *Christian 2.s fald: spillet om magten i Danmark januar–februar 1523*, Odense, 1972.
- “Når vinden føjer sig . . .”: *spillet om magten i Danmark marts–december 1523*, Odense, 1977.
- Werlich, R.-G., ‘Bugislaw IX. von Pommern-Stolp – ein Pommer in den dynastischen Planen der nordischen Reiche in der ersten Hälfte des 15. Jahrhunderts’, in H. Wernicke and R.-G. Werlich (eds.), *Pommern: Geschichte – Kultur – Wissenschaft. 2. Kolloquium zur Pommerschen Geschichte*, Greifswald, 1992.
- Westin, G. T., ‘De s.k. länsregistren från medeltidens slut’, *Scandia*, 21, 1951–52.
- Riksföreståndaren och makten: Politiska utvecklingslinjer i Sverige 1512–1517*, *Skrifter utg. av Vetenskapssocieteten i Lund*, 52, Lund, 1957.
- Wieselgren, G., *Sten Sture d.y. och Gustaf Trolle*, Lund, 1949.